

TUTKIMUS VAASAN SUOMALAISEN SEURAKUNNAN
RIPPIKOULULEIREISTÄ VUONNA 2010

Jenny Lundman

Opinnäytetyö, syksy 2010

Diakonia-ammattikorkeakoulu

Diak Etelä, Kauniainen

Sosiaalialan koulutusohjelma

Kristillisen lapsi ja nuorisotyön
suuntautumisvaihtoehto

Sosionomi (AMK) + kirkon nuorisotyönohjaajan virkakelpoisuus

TIIVISTELMÄ

Lundman, Jenny. Tutkimus Vaasan suomalaisen seurakunnan rippikoululeireistä vuonna 2010. Diak Etelä, Kauniainen, syksy 2010, 77 s., 1 liite.

Diakonia-ammattikorkeakoulu, sosiaalialan koulutusohjelma, kristillisen lapsi- ja nuorisotyönohjaajan suuntautumisvaihtoehto, sosionomi (AMK) + kirkon nuorisotyönohjaajan virkakelpoisuus.

Opinnäytetyön tarkoituksena oli selvittää rippikoululaisten syitä osallistua rippikouluun Vaasan suomalaisessa seurakunnassa vuonna 2010. Tavoitteena oli selvittää, mistä rippikoululaiset olivat kuulleet rippikoulusta, mitä he odottivat rippikoulusta ja mikä heidän mielestään oli rippikoulun tarkoitus. Rippikoulu on osa Suomen kulttuuria, sillä on ollut suuri vaikutus Suomen historiaan, muun muassa suomalaisen lukutaito-opin järjestäjänä. Suomessa noin 90 % rippikouluikäisistä nuorista käy rippikoulun.

Rippikoulusuunnitelma 2001 antaa rippikouluopetukselle sisällölliset puitteet. Opinnäytetyöni tutkimuksessa tutkittiin sitä, mitä rippikoululaiset halusivat oppia rippikoulussa ja mitä he tavoittelivat rippikoululta. Nykyään seurakunnissa järjestetään erityisriippikouluja, esimerkiksi erityistarpeiden pohjalta järjestetään pienryhmäriippikouluja tai harrastuspainotteisia leirejä, esimerkiksi ratsastusriippikouluja. Opinnäytetyöni tarkoituksena oli selvittää lisäävätkö erityisriippikouluvaihtoehdot rippikoululaisten kiinnostusta osallistua rippikoululeirille.

Opinnäytetyön tutkimus oli kvantitatiivinen tutkimus, joka tehtiin survey-tutkimusmenetelmällä. Rippikoululaisille jaettiin kyselylomake, jossa oli monivalintakysymyksiä ja avoimia rippikoululuun liittyviä kysymyksiä, kuten mistä on kuullut rippikoulusta, mitä rippikoululta odottaa ja mikä on rippikoulun tehtävä. Perusjoukko oli 377 ja otos 137. Vastauksien analysoinnissa käytettiin Webropol-ohjelmaa. Rippikoulututkimuksen tuloksien mukaan rippikoululaiset osallistuvat rippikouluun saadakseen sen tuomat kirkolliset oikeudet, vihkimisen kirkossa ja oikeuden päästä kummiksi. Ennakotiedot rippikoulusta painottuvat rippikoulun hyvään tunnelmaan. Vastaajat olivat kuulleet, että rippikoulussa on hauskaa, ja sitä myös rippikoululta odotettiin. Kaverit olivat nuorille vaikuttaja rippikoulun osallistumisessa, ja rippikoululta odotettiin kaverien kanssa olemista. Tutkimuksen mukaan nuoret arvostivat hengellisiä asioita osana rippikoulua sekä arvioivat opettamisen rippikoulun tehtäväksi.

Asiasanat: rippikoulu, kvantitatiivinen tutkimus, odotukset

ABSTRACT

Lundman, Jenny. Research in the confirmation camps in Vaasa parish in 2010. 77 p. 1 appendices. Language: Finnish. Kauniainen, Autumn 2010. Diaconia university of Applied Sciences. Degree program in Social Services, Option in Christian Youth Work. Degree: Bachelor of Social Services.

The aim of the thesis was to define the reasons for young people to participate in confirmation training in Vaasa parish in the year of 2010. The aim was to discover from the young people who took part in the confirmation training where they had heard about the confirmation training, what their expectancies of the confirmation training were and what their opinion of the meaning of confirmation training was.

Confirmation training is a part of Finnish culture. Every year some 90 % of 15-year-olds participate in confirmation training. The confirmation training plan 2001 gives directions what kind of contents there should be in the confirmation training. This thesis examined what young people wanted to learn in confirmation training and what their expectations of it were. Nowadays in Finnish congregations there are organized special confirmation camps like small group camps or specific interest camps. One further aim for my thesis was to discover if young people's opportunity to take part in a special confirmation camp increase their interest in taking part in confirmation camps.

The thesis was a quantitative research which was made with survey research method. The young people in the confirmation training answered both to the multiple choice questions and open questions in the questionnaire. The questions concerned where they had heard about the confirmation training or what they expected of the confirmation training and what the purpose of confirmation training was. The research was analyzed with webropol program. The results showed that the young people came to the confirmation training to get churchly preferences such as marriage in the church and the preference to be a godparent. The advance information on the confirmation training had mostly emphasized the good spirit in confirmation camps. Friends were very important thing on the confirmation training. The young people waited to get to have many opportunities for spending time with friends. In the research young people admired spiritual matters as part of confirmation training and teaching as the duty of confirmation training.

Key words: confirmation training, quantitative research, expectations

SISÄLLYS

LÄHTÖKOHDAT RIPPIKOULUTUTKIMUKSEEN	6
1 RIPPIKOULU – OPETUSTA KASTEESTA.....	8
1.1 Rippikoulun historiaa	8
1.2 Suomalaisen rippikoulun suuret muutokset	10
1.3 Rippikoulun tilanne 2000-luvulla	11
1.4 Rippikoulu Vaasan suomalaisessa seurakunnassa	12
2 KONFIRMAATIO	14
3 RIPPIKOULUSUUNNITELMA	16
3.1 Rippikoulusuunnitelman historiaa	16
3.2 Rippikoulusuunnitelma 2001	16
3.3 Rippikoulusuunnitelma 2001:n käyttö rippikoulutyössä	17
4 ERITYISRIPPIKOULUT	20
4.1 Kehitysvammaisten rippikoulu	21
4.2 Talvirippikoulu.....	21
4.3 Kaupunkirippikoulu	22
4.4 Erityisrippikoulut Vaasan suomalaisessa seurakunnassa.....	22
5 RIPPIKOULUIKÄINEN NUORI.....	23
5.1 Rippikouluikäisen nuoren ajatusmaailma	23
5.2 Rippikouluikäisen nuoren arvomaailma	24
5.3 Rippikouluikäisen nuoren uskonnollinen ajattelu.....	24
5.4 Nuorten spiritualiteetti	25
6. NUOREN VALINTOIHIN VAIKUTTAVIA TEKIJÖITÄ.....	29
6.1 Kulttuuri ja arvot.....	29
6.2. Motivaatio	30
6.3 Ryhmät	31
6.4 Asenne.....	33
7 AIEMPI TUTKIMUS AIHEESTA.....	34
7.1 Hyvä rippikoulu	34
7.2 Rippikoulusta aikuisuuteen	36
7.3 Jumalakuvan ja uskonnollisten asenteiden muutokset leiririppikoulussa.....	37
7.5 Asiakaslähtöisyys kirkossa.....	38

8 EMPIIRINEN TUTKIMUS RIPPIKOULUTYÖSTÄ	40
8.1 Tutkimusmetodi	40
8.2 Tutkimusstrategia	41
8.3 Tutkimuksen aineisto	42
8.4 Kyselyn laadinta	43
8.5 Tutkimuksen kyselylomakkeen sisältö	44
9 OPINNÄYTYTYÖNPROSESSIN KUVAAMINEN	46
10 TUTKIMUSTULOKSIEN ESITTELY	49
10.1 Avoin kysymys siitä keneltä vastaajat olivat kuulleet rippikoulusta	49
10.2 Avoin kysymys rippikoululaisten ennakkotiedosta	50
10.3 Rippikoululaisilla halu päästä kummiksi ja saada vihkiminen kirkossa	51
10.4 Vastaajien odotukset rippikoulua kohtaan	52
10.5 Vastaajat kokivat tärkeänä rippikoulua valitessaan	54
10.6 Erityisrippikouluvaihtoehtoja oli vastaajien mielestä tarpeeksi	55
10.7 Rippikoulun tärkein asia nuorille on kaverit	56
10.8 Rippikoulun tehtävä on opettaa	57
10.9 Rippikoulun suosion salaisuus	58
11 TUTKIMUSTULOSTEN ANALYSOINTIA	60
11.1 Rippikoululaisten syyt osallistua rippikouluun	60
11.2 Rippikoululaisten odotukset rippikoulusta	62
11.3 Tutkimustulokseni vertailussa aiempien tutkimustuloksien kanssa	63
11.4 Tutkimustulokset ja ajatus siitä, että kirkko luopuisi oikeudesta vihkiä avioliittoon	64
11.5 Tutkimustulokset suhteessa rippikoulun yleistavoitteisiin	66
12 OPINNÄYTETYÖN ARVIOINTIA	68
12.1 Vastaukset tutkimusongelmiin	68
12.2 Tutkimuksen yleistettävyyden	68
12.3 Tutkimuksen luotettavuus	69
12.4 Opinnäytetyön arviointia	70
12.5 Opinnäytetyön anti	71
LÄHTEET	73
LIITE 1: Kysymyslomake	78

LÄHTÖKOHDAT RIPPIKOULUTUTKIMUKSEEN

Opinnäytetyöni tavoitteena on saada selville, mitkä olivat rippikoululaiset syitä osallistuvat rippikouluun sekä mitä rippikoululaiset odottivat rippikoululta Vaasan suomalaisessa seurakunnassa vuonna 2010. Kun aloin tekemään opinnäytetyötä rippikoulutyöstä tutkimusaiheeni valintaa vaikutti se, että olin ollut monella rippikoululeirillä mukana, ja olin kiinnostunut rippikoulutyöstä. Rippikoululaiset vaikuttavat rippikouluun, ja pidin tärkeänä tietää nuorten odotuksia ja asenteita rippikoulua kohtaan. Tällöin voisin myös paremmin kohdata nuoret omassa työssäni. Pystyisin ehkä paremmin täyttää heidän toiveensa ja odotuksensa rippikoulussa. Rippikoulu on myös mielenkiintoinen kulttuurinen ilmiö. Rippikoulu on ollut osana ja esillä monissa yhteiskunnan murroskohdissa. Esimerkiksi lukutaito-oppi saatiin ennen kansakoulua rippikoulussa, mikä on varmasti merkittävimpiä rippikoulun tuomia muutoksia suomalaiseen yhteiskuntaan. 1900-luvulla alkaneella lavatanssiaikakaudella rippikoulu oli se, joka teki nuorista lavatanssikäisiä, vasta rippikouluopetuksen jälkeen oli luvallista lähteä lavatansseihin (Hannula, i.a.).

Opinnäytetyön kirjallinen aineisto käsittelee rippikouluaiheita niin rippikoulumaailman näkökulmasta kuin rippikoululaisten nuorten näkökulmasta. Teoriaosuudessa tarkastelen miten tärkeä osa rippikoulu on ollut suomalaista historiaa, miten rippikoulu on vaikuttanut suomalaiseen koulutukseen ja miten rippikoulun tarkoituksena on kristinuskon opettamisen lisäksi aina ollut antaa ohjeistusta elämään. Opinnäytetyössäni rippikoulu esitetään kulttuurisena traditiona, jonka vaikutukset kulttuurissa näkyvät myös nykypäivän suomalaisessa kulttuurissa. Tietoperustassa käsitellään Rippikoulusuunnitelmaa 2001. Suunnitelman käsittelyn tarkoituksena on kertoa siitä, minkälaisena kirkko näkee rippikoulun 2000-luvulla. Opinnäytetyön kirjallista aineistossa esitelevässä osassa esitellään myös teorioita rippikouluikäisen nuorten ajatusmaailmasta ja uskonnollisesta ajattelusta. Näiden tarkoituksena on antaa tiedollista lähtökohtaa tutkimuksen lukemiseen, kertoa siitä minkälaisia ovat ne nuoret, jotka käyvät rippikoulua ja osallistuivat tähän tutkimukseen. Kirjallisessa aineistossa käsitellään myös sitä, kuinka ihmistä muokkaavat muun muassa kulttuuri ja perhetaustat, ja kuinka kulttuuri ja perhetaustat vaikuttavat niihin valintoihin, joita nuori elämässään tekee.

Tutkimus rippikoululaisten ajatuksista rippikoulua kohtaan koski Vaasan suomalaisen seurakunnan rippikoululaisia vuonna 2010. Tutkimuksen kokonaisjoukko oli 377, ja tutkimuksen kyselyyn vastasi 137 rippikoululaista, jotka kävivät rippikoulua kesällä 2010. Tutkimukseen käytettiin survey-tutkimusmenetelmää. Opinnäytetyön tarkoituksena oli selvittää miksi nuoret lähtevät rippikouluun, mitä he rippikoululta odottavat ja mitä he haluavat siellä oppia.

Tutkimuksen tuloksista nousi esille kavereiden tärkeys nuorten rippikoululuun liittyvissä valinnoissa. Kaverit muun muassa vaikuttivat rippikouluun osallistumisessa, ja rippikoululta odotetaan kavereiden kanssa olemista. Merkittävänä vaikuttajana rippikouluun tulossa oli myös rippikoulun tuomat oikeudet: rippikoulun käynyt saa oikeuden kirkossa vihkimiseen ja oikeuden päästä kummiksi. Tutkimuksen mukaan nuoret suhtautuvat rippikouluun kristinuskosta opettavana seurakunnan toimintana, jossa voi viettää hauskaa aikaa kavereiden kanssa.

1 RIPPIKOULU – OPETUSTA KASTEESTA

Rippikoulu on osa kirkon antamaa ihmisen koko eliniän jatkuvaa kasteopetusta. Rippikoulussa nuori saa mahdollisuuden käsitellä itseään mietityttäviä kysymyksiä muun muassa elämänarvoista, ja hengellisistä kysymyksistä sekä lisäksi saada valmiuksia oman uskonnollisen identiteetin rakentamiseen. Rippikoulussa nuori saa mahdollisuuden kohdata toisia samanikäisiä nuoria sekä tutustua kaikkivaltiaaseen Jumalaan. Rippikoulu kestää vähintään puoli vuotta, ja siihen kuuluu 80 tuntia opetusta. Rippikoulu on jaettu kolmeen osaan. Alkujaksoon, jolloin tutustutaan seurakunnan toimintaan pääasiassa iltaisin ja viikonloppuisin, leiri- tai päiväjaksoon, jolloin ollaan tiiviisti tutkimassa Jumalaa ja tutustumassa muihin ryhmäläisiin noin viikon ajan sekä loppujaksoon, joka koostuu konfirmaatiosta. Rippikoulun voi vanhempien luvalla käydä myös kirkkoon kuulumaton nuori, mutta konfirmaation voi saada vain kasteella käynyt kirkon jäsen. Rippikoulu on ollut Suomessa jo pitkään siirtymäriitti nuoruudesta aikuisuuteen eikä sen suosio ole kadonnut. Rippikoulu on edelleen ”in” nuorisokulttuurissa. (Nurmi 1998, 315; Pruuki 1995, 73; Vaasan suomalainen seurakunta.)

Rippikoulun historia on pitkä eikä sen vaikutusta nykypäivän rippikouluun ei voi väheksyä. Rippikoululla on ollut vankkapohja uskonnollisessa elämässä, mistä syystä käyn opinnäytetyössäni läpi rippikoulun historiaa. Historiasta voi ymmärtää rippikoulun merkityksen osana suomalaista kulttuuria, osaa kirkon hengellistä opetusta ja ohjasusta seurakuntaelämään. Tässä luvussa kerron rippikoulun historiasta, sen yhteydestä seurakuntaan liittymiseen. Luvussa esitetään myös suomalaisen rippikoulun murroskautta 60-luvulla sekä Vaasan suomalaisen seurakunnan rippikoulutyötä.

1.1 Rippikoulun historiaa

Rippikoulu on lähtöisin tavasta opettaa kansaa kristinuskon oppien saloihin. Rippikoulun perustana on opettaa siitä, mihin ihminen on kastettu tai tullaan kastamaan. Kaste on ollut aina merkki Jeesukseen uskomisesta, ja alkukirkosta lähtien se on ollut merkki

kirkkoon kuulumisesta. Kun kirkkoon alkoi liittyä yhä enemmän ei-juutalaisia, joilta puuttuivat perustiedot kristinuskosta täytyi aikuisille kristityiksi aikoville, opettaa kristinuskon perustiedot. Myös omalta osaltaan kasteopetuksen aloittamista ajoivat kristittyjä kohdanneet vainot, jotka pakottivat heitä järjestäytymään ja kontrolloimaan tarkemmin uusien hyväksymistä kristittyjen piiriin. Ensimmäisen vuosisadan lopulla alkoi katekumenaatti eli kasteopetusinsituutti, joka oli parhaimmissa voimissa 300–400-luvuilla. (Rissanen 1998, 21–24.)

Katekumenaattiaika käynnistyi kasteoppilaaksi haluavan tutkimisella. Oppilaan siitä suoriuduttua alkoi oppiminen seurakunnan keskuudessa. Katekumenaattiaika päättyi elämänvaelluksen tutkimiseen, jonka jälkeen alkoi tiivis kasteopetus. Se huipentui kasteeseen pääsiäisenä. Katekumanaatti oli kokemuksellista ja yhteisöllistä oppimista, seurakuntaan tutustumista ja sen keskellä elämistä. Kastevalmennus oli enemmänkin seurakunnassa elämisen syventämistä. Vaikka Uudessa testamentissa puhutaankin perhekunnittain kastamisesta ja tiedetään, että jo 200-luvulla kastettiin lapsia, katekumanaatti koski vain aikuisia. Lasten opettamista pidettiin aikuisten tehtävänä, esimerkiksi vanhemmat lausuivat lastensa kastetilaisuudessa uskontunnustuksen ja vastasivat siitä, että lapsi tulee elämään kristittynä. Myöhemmin tähän tuli mukaan kummikäytäntö. Kun kristinuskosta tuli valtion uskonto vuonna 380, lapsikasteesta tuli aikuiskastetta yleisempi tapa, ja katekumanaatti menetti merkityksensä. Se jäi jäänteeksi kasteliturgiaan, esimerkiksi ortodoksisessa kasteliturgiassa se on vielä tunnistettavissa. Kasteopetus siirtyi kasteen jälkeen tapahtuvaksi kristilliseksi kasvatukseksi (Rissanen 1998, 21–24.)

Keskiajalla kasteopetus tapahtui kotikatekeesina, jumalanpalvelusopetuksena ja rippiovetuksena. Lasten kasteopetus oli edelleenkin vanhempien tehtävä, mutta aikuisilla opetus tapahtui katekismussaarnoissa. Tämä tarkoitti ulkoaoppimista, kansa toisti ulkoa sen, mitä pappi luki edellä. Keskiajalla kirkossa kehittyi myös rippi, joka aluksi oli julkirippiä, raskaiden syntien takia seurakunnasta erottamista, mutta laajeni yksityiseen rippiin. Vuonna 1213 määrättiin jokavuotinen pakollinen ”täydellinen” rippi kaikille aikuisille. Ripin tarkoituksena oli pelastustien perusteellisempi hallitseminen. Aluksi sillä ei ollut mitään tekemistä ehtoollisen kanssa, mutta pian ehtoolliselle ei päässyt ilman ripittäytymistä (Rissanen 1998, 24–25.)

Rippikoulun esiasteena voidaan pitää keskiajalla lasten kohdalle tullutta ensirippiä, jonka yhteyteen tuli eräänlainen uskontutkinto. Kun ehtoolliselle pääsi vain ripittäytymällä, ja ripin yhteydessä oli tällainen uskontutkinto, liittyivät ehtoollinen ja ensirippi vahvasti toisiinsa. Konfirmaatioon ei kuitenkaan vielä liittynyt mitään opetusta. Se oli kasteen täydennys, jossa annettiin Pyhä Henki voimaksi. Konfirmaatiolla ei ollut mitään tekemistä ehtoollisen kanssa toisin kuin nykyisin uskonpuhdistuksen jälkeen (Rissanen 1998, 26; 30; Repo 2001, 58.)

1.2 Suomalaisen rippikoulun suuret muutokset

Suomen rippikouluhistoriaa ei tiedetä ihan tarkkaan, mutta kotikatekeesi oli täälläkin vanhempien vastuulla. Uskonpuhdistuksesta alkoi suomenkieliseen uskonnonopetuksen sekä siihen liittyvän uskonnolliseen kirjallisuuden. Vuonna 1562 annettiin määräys, että ehtoolliselle aikovien täytyi läpäistä uskontunnustus, käskyt ja Isä meidän. Konfirmaatio oli edelleenkin piispan suorittama. Katolilainen konfirmaatio jäi pois vasta 1500-luvun puolivälissä. (Rissanen 1998, 39.)

Puhdasoppisuuden ajalla 1600-luvulla alkoi Suomessa kasvatusjärjestelmä, joka kesti 1800-luvulle asti. Tämä järjestelmä synnytti myös rippikoulun. Rippikoululaisten osallistumisikä oli alkujaan kahdeksan vuotta, josta se nousi vähitellen nykyiseen ikään. Jo alkuaikoina rippikoulu jakoi ihmisen lapsiin ja aikuisiin. Se oli siirtymäriitti, joka antoi luvan mennä ehtoolliselle ja tulla vihityksi avioliittoon. 1700-luvulla jakoi nuorison kolmeen ryhmään: ne nuoret, jotka eivät ole käyneet rippikoulua, ne jotka käyvät sitä ja ne, jotka ovat käyneet sen (Seppälä 1992, 7.) Kasvatukseen panostaminen lisäsi opetuksen vaativuutta, ja tämä ajoi tilanteeseen, jolloin oppeja ei pystytty opettelemaan ulkoa. Tällöin kansa täytyi opettaa lukutaitoisiksi. Pian myös kuulustelut siirrettiin rippimatkoihin, jolloin ne muuttuivat. Opetuksen kuulusteluja alttiin kutsumaan kinkereiksi, jossa ripin sijaan kuulusteltiin katekismusta ja testattiin lukutaitoa. (Rissanen 1998, 40.)

Rippikoulusta muodostui paikka, jossa ensi kertaa ehtoolliselle valmistuvia opetettiin ja kuulusteltiin. Ensimmäisiä merkkejä tästä syystä järjestetyistä rippikouluista rippikoulunimellä on 1730-luvulta. Tuolloin rippikouluja oli kahden tyylisiä, keskitettyjä ja jär-

jestettyjä. Vuonna 1740 rippikoulu määrättiin pakolliseksi Turun hiippakunnassa, josta se laajeni muihinkin hiippakuntiin. Vuonna 1919 Suomi sai ensimmäisen rippikoulusuunnitelmansa. Alakansakoulupakko vuonna 1921 muutti rippikoulua, ja opetuksen pääpaino muuttui kristinoppiin ja Raamatun tuntemiseen. Sotien jälkeen uusi rippikoulusuunnitelma otti huomioon enemmän rippikoulun pedagogisia puolia ja rippikoulun suhdetta seurakunnan nuorisotyöhön. Leiririppikoulut alkoivat jo ennen sotia, mutta vasta sotien jälkeen 50-luvulla tämä rippikoulumuoto alkoi levitä. (Rissanen 1998, 41–49.)

1960- ja 1970 -luku oli uudistuksen aikaa niin yhteiskunnassa kuin kirkossakin. Yhteiskunta muuttui jälkiteolliseksi hyvinvointiyhteiskunnaksi. Suomi kaupungistui, ja peruskoulu tuli osalliseksi jokaisen nuoren arkea. Yhtenäiskulttuurin hajoaminen ja radikalisoituminen 60-luvulla aiheutti myös vastarintaa kirkkoa kohtaan. Kirkko pysyi kuitenkin yhtenä nuorten aatemaailman vaikuttajana. 60-luvulla alkoi kasvatuksessa täysivaltainen muutos, joka vaikutti myös rippikouluun. Tämän yhteiskunnassa tapahtuvan muutoksen seurauksena vuonna 1971 valmistui rippikoulunkokonaissuunnitelma, jossa korostettiin nuorten omista ongelmista lähtevää opetusta perinteisien oppiaineiden rinnalla. Vuoden 1980 rippikoulusuunnitelma jatkoi edellisen suunnitelman linjaa. Viimeisin suunnitelma on tullut vuonna 2001. (Vermasvuori & Nurmi 1992, 6-9; Koskelainen 1997, 11.)

1.3 Rippikoulun tilanne 2000-luvulla

Rippikoulun tilannetta kuvaa vuonna 2003 tehty tutkimus. Tutkimuksessa kysyttiin suomalaisilta rippikoulusta. Tutkimuksen tulosten perusteella näyttää siltä, että rippikoulutyötä arvostetaan, enemmistö suomalaisista pitää rippikoulua kirkon tärkeänä toimintamuotona. Kirkon työntekijät pitävät rippikoulua jumalanpalvelusta tärkeämpänä työmuotona, 82 % pitää rippikoulua erittäin tärkeänä toimintamuotona. Suomalaisista 81 % on tyytyväisiä evankelisluterilaisen kirkon rippikoulun toteutukseen. Myös nuoret ovat tyytyväisiä kirkon järjestämään rippikouluun (Kirkko muutosten keskellä 2004, 162–163.)

Rippikoulun tärkeyttä suomalaisessa yhteiskunnassa kuvaa myös rippikouluosallistujien vuosittainen osallistujamäärä. Nykyään yhdeksän kymmenestä nuoresta käy rippikoulun vuosittain Suomessa. Vuonna 2009 rippikoulun kävi 57 939 henkilöä (Suomen evankelis-luterilainen kirkko). Vuonna 2007 lukumäärä oli 59 900, joka oli vastaa 88,5 % ikäluokasta (Monikasvoinen kirkko 2004–2007, 136). Kun taas vuonna 2003 rippikoulun kävi 89,2 % 15-vuotiaiden ikäluokasta eli 58 000 nuorta (Kirkko muutosten keskellä 2004, 162–163). Vuonna 2007 rippikoulun yhteydessä kirkkoon liittyi 1860 nuorta. Lapuan hiippakunnassa vuonna 2007 rippikoulun kävi 92,4 % 15-ikäluokasta. (Monikasvoinen kirkko 2004–2007 2008, 137, 139).

Kirkolla on suuri haaste pystyä viestimään tekemästään työstä. Suurin osa kirkon viestinnästä tapahtuu markkinointiviestinnän kautta. Rippikoulutyössä markkinointi on tärkeä osa rippikoulutyöstä. Vuonna 2007 vain 5 % seurakunnista ei mainostanut rippikouluun millään tavalla. Useimmiten seurakunnat lähettivät kirjeen rippikoululaisille tai heidän vanhemmilleen. Seurakunnat mainostivat rippikouluja seurakunnan nettisivuilla, omassa lehdessään tai muussa lehdessä sekä kävivät vierailemassa koulujen oppitunneilla tai aamunavauksissa. (Monikasvoinen kirkko 2004–2007 2008, 144.)

1.4 Rippikoulu Vaasan suomalaisessa seurakunnassa

Vaasassa asuu noin 1900 13–15-vuotiaista nuorta (Vaasan kaupunki 31.12.2009). Vaasan suomalaisessa seurakunnassa rippikoulun käy vuosittain noin 400 nuorta. Vuonna 2008 rippikoulun kävi 420 nuorta, vuonna 2009 kävijöitä oli 412. Vuonna 2010 rippikoulun käy 377 nuorta. (Toimintakertomus Vaasan suomalaisen seurakunnan rippikoulutyöstä; Sanna Rahko henkilökohtainen tiedonanto 14.9.2010.)

Vaasan seurakuntayhtymään kuuluu Vaasan suomalainen seurakunta ja Vaasan ruotsalainen seurakunta. Seurakuntien välinen yhtymä perustettiin vuonna 1977. Seurakunnat ovat toimintansa osalta itsenäisiä seurakuntia, mutta seurakuntayhtymä huolehtii kummankin seurakunnan talous-, hautausmaa- ja kiinteistöasioista sekä sairaalasielunhoidosta ja perheneuvonnasta. Seurakuntien tehtävänä on toteuttaa Suomen evankelis-luterilaisen kirkon tehtävää: järjestää jumalanpalveluksia, kastaa ja toimittaa ehtoollista.

Seurakuntien tehtävänä on myös toimittaa muita kirkollisia toimituksia, pitää huolta kristillisestä kasvatuksesta ja opetuksesta, sielunhoidosta, diakoniasta, lähetystyöstä ja muista kristilliseen sanomaan perustuvista julistus- ja palvelutehtävistä. Vaasan suomalaiseen seurakuntaa kuuluu noin 35 000 jäsentä ja Vaasan ruotsalaiseen seurakuntaan kuuluu noin 13 000 jäsentä. Vaasan suomalainen seurakunta kuuluu Lapuan hiippakuntaan. (Vaasan suomalainen seurakunta i.a.)

2 KONFIRMAATIO

Rippikoulun perustana on konfirmaatio, juhla joka päättää rippikoulun. Konfirmaatio on rippikoulun tarkoitus, siinä Jumala vahvistaa sitä uskoa, jonka rippikoululainen on kasteessa saanut. Konfirmaatiossa rippikoulussa oleva nuori tunnustautuu Jeesuksen seuraajaksi ja tunnustaa uskonsa yhdessä seurakunnan kanssa. Konfirmaatiossa koko seurakunta rukoilee konfirmoitavien nuorten puolesta. Konfirmaatio antaa oikeuden käydä yksin ehtoollisella, oikeuden kirkolliseen vihkimiseen ja oikeuden toimia kummina. (Suomen evankelis-luterilainen kirkko i.a.)

Tässä kappaleessa käyn lyhyesti läpi konfirmaation historiaa, mistä konfirmaatio sai alkunsa eli miksi konfirmaatio päättää vielä vuonna 2010 rippikoulun. Historiakatsauksessa pääpaino on uskonpuhdistuksessa, jonka jälkeen konfirmaatio ei ollut enää sakramentti ja jonka jälkeen opetuksen tärkeys ennen konfirmaatiota vahvistui.

Konfirmaatio on lähtöisin kasterituaalista. 200-luvulta on merkkejä erillisestä voitelu- ja siunaustoimituksista, joissa ajateltiin Pyhän Hengen välittyvän voitelun ja siunauksen kautta. Tällaisesta toimituksesta käytettiin nimitystä konsignaatio, ja sen toimitti piispa. Kasteen toimitti kuitenkin seurakuntapapisto. Myöhemmin konsignaatiota alettiin pitää kastetta täydentävänä. Kun kasteella oli negatiivissävyinen merkitys, synnistä puhdistaminen, oli konsignaatiolla taas positiivinen merkitys, kastetun pyhittäminen. 400-luvulla konsignaatiota alettiin kutsua konfirmaatioksi, joka tarkoittaa vahvistamista. Näin konfirmaatiosta ajateltiin initiaatoriittinä kasteen rinnalla. Kuitenkin 1700-luvulla katolilaisessa kirkossa palattiin konfirmaation alkuperäiseen muotoon. Ekumeenisissa keskusteluissa konfirmaatiosta painotetaan initiaatoriitin yhtenäisyyttä, eli että kaste, konfirmaatio ja ehtoollinen kuuluisivat yhteen. (Rissanen 1998, 19–20; Repo 2001, 58–61.)

Uskonpuhdistuksessa konfirmaatio muuttui paljon. Luther hylkäsi konfirmaation sakramenttina sekä ajatuksen, että kastetta pitäisi vahvistaa. Tärkeä olikin konfirmaatiota edeltävä opetus, joka auttaisi ymmärtämään sitä uskoa, johon henkilö oli kastettu. Ehtona ehtoollispöytään osallistumiselle solivat kristinopin kuulustelut, samoin rippi säilyi

ehtona. Kuulusteluista syntyi vahva perinne ja siitä tulikin vaihtoehto yksityisripille. Pian nuorille ensiripille pyrkiville pidettiin omia rippiryhmiä. Ehtoollistutkinnosta muodostui varsinkin nuorten suhteen erillinen ehtoollisoikeus-käsite, josta syntyi rippikoulu eli konfirmaatio-opetus ja sen päättymiseksi muodostui konfirmaatiotilaisuus. (Rissanen 1998, 32–34; Repo 2001, 58–59.)

Pietismi muutti konfirmaatiota 1600–1700-lukujen taitteessa, kun pietistinen käännäytysteologia löysi paikkansa rippikoulusta ja konfirmaatiosta. Nuoren kääntymisestä tuli rippikoulun päätavoite ja konfirmaatiosta paikka uskontunnustamiselle. Konfirmaatiotilaisuudesta tuli tahtoon ja tunteisiin vetoava tilaisuus, ja tilaisuutta alettiin kutsua kasteen liiton uudistukseksi. Myös valistus vaikutti luterilaiseen konfirmaatioon, kirkko muuttui ihmisten ajatuksissa yhdistystyylliseksi laitokseksi. Kasteesta tuli kirkkoon liittymisjuhla, ja konfirmaatiosta sen vahvistusjuhla, jonkinlainen täysi-ikäriitti. Nykypäivänäkin luterilaisesta konfirmaatiosta voidaan tunnistaa katekeettisen, sakramentaalisen, seurakunnallisen, pietistisen ja valistuksellisen konfirmaatiotyyppien jäänteitä. (Rissanen 1998, 34–35; Repo 2001, 59.)

Vuonna 1963 Luterilaisen Maailmanliiton yleiskokouksessa Helsingissä julkaistiin konfirmaatiota koskeva raportti. Tällöin konfirmaatiosta määriteltiin, että konfirmaatio on kirkon luomus, jonka tarkoituksena on johdattaa nuoria sanan ja sakramentin oikeaan käyttöön ja seurakunnan yhteyteen. Konfirmaation kautta tapahtuva uskon vahvistuminen on Jumalan työtä. Pelastus on annettu kasteessa, kirkon toiminta on kastemuistutusta. Ehtoolliselle pääseminen edellyttää ehtoollisen ymmärrystä, eli tarvitaan sakramenttiopetusta, mutta se ei ole sidottu konfirmaatioon. Pelkkä kaste riittää. (Rissanen 1998, 36; Repo 2001, 60.)

3 RIPPIKOULUSUUNNITELMA

Rippikoulusuunnitelma tuli osaksi opinnäytetyötäni kahdesta syystä. Ensimmäinen syy oli se, että rippikoulusuunnitelma 2001 esittää selvästi kirkon tavoitteet rippikoulua kohtaan, sen mitä kirkko haluaa rippikoulun kautta antaa rippikoululaiselle. Tämä on mielestäni huomion arvoista, sillä tutkimuksessani tulee selkeästi esille se, mitä nuori odottaa rippikoululta. Rippikoulusuunnitelman käsittely antaa mahdollisuuden pohtia sitä, miten kirkon ajatukset rippikoulusta kohtaavat nuorten odotukset. Toinen syy oli se paino, mikä uudelle rippikoulusuunnitelmalle on annettu. Rippikoulusuunnitelma 2001 on koettu tärkeäksi ja merkittäväksi muutokseksi rippikoulutyössä. Rippikoulusuunnitelman uudistusta oli odotettu, ja sen vaikutusta rippikouluihin pidettiin ja pidetään suurena. (Monikasvoinen kirkko 2004–2007 2008, 141.)

3.1 Rippikoulusuunnitelman historiaa

Luterilainen rippikoulu on muuttunut niin Suomessa kuin muualla maailmassa. Luterilaisessa kirkossa oli hätätila konfirmaation ja rippikouluopetuksen kanssa yhteiskunnan muuttuessa ja sekularisoituessa. Erityisesti pietistisessä muodossaan konfirmaatio ja rippikoulu olivat joutuneet kritiikin ja uudistusehdotuksien kohteeksi. Hätätila oli joissain kirkoissa alkanut jo 1800-luvun lopulla. Vuonna 1957 Luterilaisen Maailmanliiton yleiskokouksessa Minneapolisissa pantiin alulle konfirmaatiota ja sen opetusta koskeva tutkimusprojekti, joka valmistui 1963 yleiskokoukseen Helsinkiin. (Seppälä 1992, 11–12.) Vuonna 1980 ilmestyi uusi rippikoulusuunnitelma, joka päätti 1970-luvun rippikoulu-uudistuksen. Uudistetun vuoden 1980 rippikoulusuunnitelman käyttöönotto kuitenkin tapahtui hitaasti. (Seppälä 1992, 18.) Jo 90-luvun alussa alkoi rippikoulun piirissä esiintyä ääniä uuden suunnitelman tarpeesta. (Seppälä 1992, 19.)

3.2 Rippikoulusuunnitelma 2001

Vuonna 2001 julkaistiin uusi rippikoulusuunnitelma nimeltä Elämä, usko ja rukous. Rippikoulusuunnitelma 2001 määrittelee rippikoulun tehtäväksi olla apuna nuoren elämässä ja auttaa ymmärtämään sitä uskon todellisuutta, josta nuori on pyhässä kasteessa

tullut osalliseksi. Uskon yksi tukipilari on seurakunta, ja rippikoulun kuulukin olla nuoren elämässä seurakuntana, jossa tutkitaan Jumalan sanaa, rukoillaan ja vietetään jumalanpalveluselämää. Rippikoulun kautta Jumala vahvistaa sitä uskoa, jonka Hän on kasteessa lahjoittanut. Konfirmaatiossa, joka tapahtuu rippikoulun lopussa, rippikoululainen vahvistaa uskonsa, ja seurakunta rukoile hänen puolestaan, hänet siunataan, ja hän saa luvan mennä yksin ehtoolliselle. Rippikoulun tarkoituksena on ohjata nuorta seurakuntayhteyteen. (Rippikoulusuunnitelma 2001, 10–11.)

Raamattu on kristityn peruskirja, niin myös rippikoulun. Jumala toimiin Sanansa kautta, Jumalan Sana vahvistaa ihmistä ja sitä uskoa, jonka Jumala on hänelle antanut. Rippikoulusuunnitelma 2001 on jaettu katekismuksen tavoin kolmeen osioon: elämä, usko ja rukous. Elämäosio pohjautuu Jumalan antamalle kymmenelle käskylle, jotka ovat elämän ohjenuora. Niihin on kirjattu elämisen laki, sen miten ihmisen tulisi toimia elämässä. Kymmenestä käskystä ihminen pystyy peilaamaan niin oman syntisyyden, mutta kuin armon ja rakkauden tarpeensakin. Usko -osion pohja on uskontunnustuksessa. Uskontunnustus sisältää sen uskon sisällön, mihin kristityt uskovat. Uskontunnustuksessa näkyy Pyhä kolminaisuus: Isä, Poika ja Pyhä Henki sekä Jeesuksen merkitys kristinuskolle. Uskontunnustuksessa kerrotaan niin sanotusti Jeesuksen elämänkerta lyhyesti. Rukousrippikoulusuunnitelman yhtenä osana painottaa hengellisen elämän opetusta ja siihen ohjaamista. Isä meidän -rukous ohjaa kristilliseen spiritualiteettiin, se ohjaa sellaiseen hengelliseen elämään, joka on kytkettynä jo edellä käsiteltyihin kymmeneen käskyyn ja uskontunnustukseen. (Rippikoulusuunnitelma 2001, 9-10.)

3.3 Rippikoulusuunnitelma 2001:n käyttö rippikoulutyössä

Rippikoulusuunnitelma 2001 jättää tilaa rippikoulukohtaisille päätöksille, vaikka antaa-kin tuntimäärät kullekin osiolle niin, että seurakuntayhteys-osiota varten on tarkoitettu 8–16 tuntia, aloitusjaksoa varten 6–12 tuntia, perusjaksoa varten 44–56 tuntia ja päätösjaksoa sekä konfirmaatiota varten 4–10 tuntia. Yhteensä rippikoulun tulee kestää 80 tuntia. Se, mitä näiden tuntien sisällä käydään läpi, ja mitä osiota näistä kolmesta teemasta käsitellään eniten, on rippikoulukohtaista. Opettajat saavat valita ja suunnitella oppitunnit itse. (Rippikoulusuunnitelma 2001, 21.)

Aloitusjaksolla rippikoululaisten on tarkoitus tutustua toisiinsa, isosiinsa ja työntekijöihin. Aloitusjaksolla tutustutaan rippikoululaisten kysymyksiin, tavoitteisiin ja odotuksiin. Tutustutaan jumalanpalveluselämään ja aloitetaan kristinuskon perusasioiden, kuten Raamatun, katekismuksen ja virsikirjan tutkiminen. Perusjaksolla käsitellään nuoren elämään liittyviä asioita: nuoren kehitysvaiheeseen liittyviä kysymyksiä, ajankohtaisia ja tulevaisuuteen liittyviä kysymyksiä sekä elämän peruskokemuksia. Usko-osiota käsitellään perusjaksolla, ja siinä käydään läpi kristinuskon perussisältöjä kolmesta näkökulmasta. Ensimmäinen näkökulman kristinuskon perussisältöön on se, kuinka Jumala on luonut maan ja taivaan, mikä on ihmisen paikka maailmassa, ja kuinka ihminen on syntyin langennut. Kristinuskoa käsiteltäessä keskustellaan myös siitä, mikä on Jumalan tahto maailmassa ja jokaisen elämässä. Toinen näkökulma kristinuskon opettamiseen on lunastusnäkökulma. Tässä pääteemana on Jeesus, tosi ihminen ja tosi Jumala. Näkökulmana myös ihmisten syntisyys ja armon tarve, mutta myös Jeesuksen sovitustyön armon osoitus jokaista kohtaan. Lunastukseen kuuluu niin viimeinen tuomio, kuin myös ikuisen elämän mahdollisuus. Rippikoulussa kristinuskoa on tärkeää käsitellä myös pyhitysnäkökulmasta. Pyhitysnäkökulmasta keskeisessä osassa on Pyhä Henki, Kolmiyh-teisen Jumalan kolmas persoona. Pyhä Henki on uskon synnyttävä, Hän on osana kas-teessa ja ehtoollisessa, samoin Pyhä Henki toimii seurakunnan keskellä vahvistajana ja armolahjojen antajana. Rippikoulussa oppii ymmärtämään Pyhän Hengen osallisuuden Raamatun sanassa, rukouksessa, parannuksessa ja syntien anteeksi antamisessa sekä ylösnousemuksen ja iankaikkisen elämän toivossa. (Rippikoulusuunnitelma 2001, 23–27.)

Perusosion viimeinen osa on rukous. Rukous-osa on tutustumista omaan hengelliseen elämään ja sen hoitoon. Siinä tutustutaan jumalanpalvelukseen sekä uskontunnustuksen, Isä meidän -rukouksen ja Herran siunauksen käyttöön jumalanpalveluksessa. Annetaan mahdollisuus rippiin ja sielunhoitoon. Rukousosassa tutustutaan myös Raamatun käyttöön hengellisessä elämässä ja lauletaan ja soitetaan yhdessä hengellistä musiikkia. (Rippikoulusuunnitelma 2001, 26–27.)

Rippikoulun päätösjaksossa syvennetään aikaisemmin opittuja kokonaisuuksiksi ja liitetään niitä nuoren elämään niin, että rippikoulun päätyttyä nuori tunnistaisi näiden ko-

kemusten ja opittujen asioiden merkityksen elämässään. Nuoria rohkaistaan osallistumaan seurakunnan toimintaan rippikoulun jälkeenkin. Päätösjaksoon kuuluu rippikoulu-ryhmän taipaleen päätös. Viimeinen yhteinen tapahtuma on konfirmaatio ja yhteinen ehtoollisjumalanpalvelus. (Rippikoulusuunnitelma 2001, 27.)

4 ERITYISRIIPPIKOULUT

Erityisriippikoulut olivat yksi teeman aihe rippikoulututkimukselleni Vaasan suomalaisessa seurakunnassa. Työelämätaho halusi tietää, onko rippikoululaisten mielestä Vaasan suomalaisessa seurakunnassa tarpeeksi erityisriippikouluvaihtoehtoja, ja minkälaisia erityisriippikouluja rippikoululaiset haluaisivat. Tutkimuksessa kysytään myös kaupunkirippikoululaisten syitä heidän valintaansa osallistua kaupunkirippikouluun. Tarkoituksena on myös selvittää, vaikuttavatko erityisriippikouluvaihtoehdot rippikouluun osallistumiseen. Tässä luvussa esittelen erityisriippikoulua yleisesti sekä yleisimpiä erityisriippikouluvaihtoehtoja.

Yleensä erityisriippikoulut ovat osallistujamäärältään pienempiä kuin muut rippikoulut. Erityisriippikoulut voivat tarkoittaa esimerkiksi harrastusriippikoulua tai kehitysvammaisten rippikoulua. Eniten erityisriippikouluja vuonna 1992 oli ruuhka-Suomessa, ja erityisriippikouluja on enemmän keskisuurissa tai suurissa seurakunnissa kuin pienissä. (Seppälä 1992, 205.) Vuonna 2003 erityis- ja harrastusriippikouluja järjestettiin 13 %:ssa seurakunnista. Useimmiten erityisriippikoulut olivat vaellusriippikouluja, laskettelurippikouluja, kehitysvammaisille tai oppimisvaikeuksista kärsiville oppilaille järjestettyjä sekä erikseen perhekodin tai koulukodin nuorille järjestettyjä rippikouluja. Muita erityisriippikouluja olivat ilmaisutaitorippikoulut, melonta- ja purjehdusriippikoulut sekä ratsastusriippikoulut. (Kirkko muutosten keskellä 2004, 162–163.)

Suomessa järjestetään rippikouluja, joiden osallistujat tarvitsevat pienryhmätoimintaa ja erityistyylistä opetusta. Tällaisia erityisriippikouluja järjestetään esimerkiksi viittomankielisille, sokeille, kehitysvammaisille ja liikuntarajoitteisille. Kehitysvammaisille rippikouluja on toteutettu 60-luvulta asti (Kuusi & Porkka 2006, 67). Pienryhmäriippikouluun tulee yleensä nuoria, jotka ovat myös pienryhmäluokalla koulussa. Heillä on usein laaja-alaisia oppimisvaikeuksia. (Pirjola & Takala 2006, 51) Toisaalta erityisriippikoulusta puhuttaessa voidaan tarkoittaa rippikoulua, jossa on mukana vahvasti jokin harrastus, tai teema tai rippikoululeiri pidetään ulkomailla. (Seppälä 1992, 203.)

Valitettavan usein rippikoulutyö on ryhmälähtöistä eli yksittäisen rippikoululaisen eriytstarpeita ei ole mahdollista ottaa huomioon, tai sitä ei nähdä tarpeelliseksi ottaa huomioon. Rippikouluryhmät ovat suuria, ja opetustilanteissa on vaikea ottaa huomioon yksittäisiä oppilaita (Porkka & Ryypö 2005, 39.) Eritysirippikoulujen järjestelyt erilaisille oppijoille tarkoittivat useimmiten opetustavoitteiden helpottamista tai avustajan palkkaamista tai vaihtoehtoisten opetusmateriaalin käyttämistä. Joissakin seurakunnista tehdään henkilökohtainen oppimissuunnitelma. Erityisjärjestelyt liitettiin vahvasti käytännön asioihin, erityisoppijoiden ei tarvinnut tehdä muistiinpanoja eikä lukea ääneen. (Laurila 2001, 35–30.)

4.1 Kehitysvammaisten rippikoulu

Toinen vaihtoehto kehitysvammaisten rippikouluksi on niin sanottu normaali rippikoulu, johon heidät integroitaisiin, eli sisällytettäisiin lisätuen kanssa. Tämä on toisaalta niin kehitysvammaisille kun muillekin rippikoululaiselle paikka, jossa he tutustuvat toistensa tyyliin elää. Kehitysvammaiselle integroitu rippikoulu on paikka, jossa voi itenäistyä ja päästä mukaan oman seurakuntansa nuorisotyöhön. Muille rippikoululaisille rippikoulu on tällöin paikka, jossa voi tutustua kehitysvammaisiin ja saada perspektiiviä elämäänsä.

4.2 Talvirippikoulu

Timo Helenius (2003, 20) kirjoittaa artikkelissaan Rippikoulu, talvi ja riparilainen, että kesäisen rippikoululeirin vahvaksi vaihtoehdoksi on noussut talvirippileiri. Tämä vieteetään useimmiten hiihtoloma-aikaan ja usein Lapin laskettelukeskuksissa mäessä riehu- en. Helenius kirjoittaa, että seurakunnan kannalta talvirippikoulujen suosio on kasvanut uuden rippikoulusuunnitelman vuoksi. Kesä ei enää riitä puolen vuoden rippikoulumittaan. On mielekästä jakaa henkilöresursseja. Varsinkin isoissa seurakunnissa on tärkeää jakaa leirijaksoja muualle kuin kesälle. Talvi voi olla myös hyvä ajankohta nuoren kannalta käydä rippikoulu, ja jos nuori on kiinnostunut talviurheilusta, pääsee rippikoulun

siivellä, esimerkiksi laskettelemaan. Toisaalta voi olla, että nuori haluaa viettää kesän töissä.

4.3 Kaupunkirippikoulu

Kaupunkirippikoulussa käyvät monet nuoret, jotka eivät pysty tai halua tulla leirimuotoiseen rippikouluun. Rippikouluun tulevat nuoret ovat väsyneitä kouluvuoden jälkeen. Varsinkin kaupungissa järjestettävässä rippikoulussa täytyy tämä ottaa huomioon. Tällöin on tärkeää luoda sellainen oppimisympäristö, jossa on viihtyisää, ja että oppiminen on toiminnallista ja omatoimisuutta kehittävää (Poisuo & Rissanen 1998, 233–234).

4.4 Erityisrippikoulut Vaasan suomalaisessa seurakunnassa

Vaasan suomalaisessa seurakunnassa oli 21 rippikoulua vuonna 2009. Niistä 2 oli kaupunkirippikoulua, joista toinen oli iltarippikouluna pidetty pienryhmärippikoulu. 4 oli kaukorippikoulua: vaellusrippikoulu Lapissa, Itävallan rippikoulu ja kaksi laskettelurippikoulua Lapissa. Lisäksi suunnitelmassa oli omissa leirikeskuksissa pidettäviä leirejä, joista osa oli teemarippikouluja. Toinen oli jääkiekkorippikoulu, joka ei kuitenkaan toteunut, ja toinen oli luovan toiminnan rippikoulu. (Toimintakertomus Vaasan suomalaisen seurakunnan rippikoulutyöstä i.a.)

5 RIPPIKOULUIKÄINEN NUORI

Tässä luvussa kerrotaan siitä kohderyhmästä, jolle tutkimus tehtiin. Tämä kappale käsittelee nuoren ajatusmaailmaa, uskonnollisia pohdintoja ja nuoren hengellistä elämää. Rippikouluikäinen nuori on monien muutoksen kourissa. Samalla kun nuori itsenäistyy vanhemmistaan ja etsii omaa paikkaansa yhteiskunnassa, pohtii hän maailmankatsomustaan ja Jumalaa. Luvun tarkoituksena on selvittää mitä teorioita opinnäytetyöni kohderyhmäläisten ajatusmaailmasta sekä uskonnollisesta ajattelusta on esitetty. Tarkoituksena tutkimuksen lukijat saisivat kuvan siitä missä kehitysvaiheessa rippikouluikäinen nuoren ajatusmaailma, ja varsinkin uskonnollinen ajattelu on.

5.1 Rippikouluikäisen nuoren ajatusmaailma

Rippikoulun alaikäraja on 15 vuotta. Nuoren täytyy täyttää 15 vuotta sinä kalenterivuonna, jolloin rippikoulu päättyy. Rippikoulun voi käydä myös vanhempana. Useimmiten rippikouluikäiset ovat 14–15-vuotiaita, ja he painiskelevat monen kehitystehtävän parissa. Tuohon ikävaiheeseen kuuluu muun muassa fyysisiä muutoksia ja roolien etsintää. Nuoruudessa herää vahva yksilöllisyyden tunne. 14–15-vuotias ei ole lapsi, mutta ei vielä aikuinenkaan, ja tuossa iässä hänen identiteettinsä myös kehittyy. Nuori protestoi vanhempiaan ja muita auktoriteetteja vastaan ja luopuu tunnetasolla lapsenomaisista toiveistaan ja odotuksistaan sekä vanhempien huolenpidosta ja ajatusmaailmasta. Samaan aikaan nuori luo uusia ihmissuhteita. Saman ikäisten nuorien kehitysvaiheiden erot voivat olla suuria. (Niemelä 2002, 30–31; Nurmi 1998, 314–316.)

Robert Havighurstin, kehitystehtävien tutkineet tutkijan, mukaan nuoruuden kehitystehtäviä on saavuttaa kypsä ja uusi suhde molempiin sukupuoliin, maskuliinisen tai feminiinisen roolin löytäminen itselle, oman fyysisen ulkonäön hyväksyminen ja oman ruumiin tarkoituksenmukaisen käyttäytymisen oppiminen. Nuoruuden kehitystehtäviä ovat myös tunne-elämän itsenäistyminen vanhempiin ja muhin aikuisiin verrattuna sekä valmistautuminen avioliittoon ja perhe-elämään. Nuoruuden kehitystehtäviin kuuluvat vastuun ottaminen omista taloudellisista asioista, oman maailmankatsomuksen ja arvomaailman sekä moraalin kehittäminen. Tarkoituksenmukaista olisi kehittyä niin, että nuori

pystyisi ohjaamaan omaa elämäänsä ja pystyisi pyrkimään sosiaalisesti vastuulliseen käyttäytymiseen. Nuori kohtaa tämän vaiheen tavallisesti 13–16 vuoden iässä. Rippikoulu on tietynlainen nuoruusiän riitti, missä nuori hyväksytään aikuisten joukkoon. Suomalaisessa yhteiskunnassa rippikoulun käynyt on saanut siirtyä aikuisten joukkoon ja saanut aikuisille kuuluvia oikeuksia. (Niemelä 2002, 30–31; Nurmi 1998, 314–316.)

5.2 Rippikouluikäisen nuoren arvomaailma

Helena Helve (ks. Niemelä 2002, 31) on tutkinut nuorten arvomaailmaa. Hänen tutkimustuloksissaan ilmenee, että nuoren uskonnolliseen maailmankuvaan vaikuttaa vahvasti koti. Uskonnollisesta kodista lähtöisin olevalla nuorella on selkeämpi uskonnollinen maailmankuva kuin muilla nuorilla. Arvomaailmasta heijastuu postmateriaalisia arvoja. Tradition, arvojen, uskonnon ja yhteisöllisen moraalien merkitys taas on vähentynyt, niin on myös vanhempien ja opettajien auktoriteetin kunnioittaminen. Tyttöjen arvomaailma pohjautuu yleisesti ottaen paljon ei-materiaalisiin arvoihin. Tytöt eivät ole yleisesti ottaen yhtä valmiita tukemaan olemassa olevaa sosiaalista järjestystä kuin pojat. Ajattelukyvyn kehittymisen kautta nuori pystyy käsittelemään tulevaisuutta ja haluaakin tehdä omaa elämää koskien ratkaisuja ja rakentaa itse oman maailmakuvansa (Niemelä 2002, 31–33.)

5.3 Rippikouluikäisen nuoren uskonnollinen ajattelu

Goldmanin uskonnollisen kehityksen teorian mukaan 13–14 vuoden iässä ihmisellä on tärkeä taitekohta uskonnollisessa ajattelussa. 13–14-vuotiaan abstrakti ajattelu on kehittynyt tarpeeksi niin että hän pystyy ymmärtämään monimutkaisiakin uskonnollisia käsitteitä. Myös jumalakuva muodostuu abstraktiksi, ja nuori pystyy käyttämään symboleja. James W. Fowler on tutkinut maailmankatsomuksen ja uskonnollisuuden kehittymistä. Hänen mukaansa valtaosalla rippikoululaisista on taito pystyä käsittelemään henkisiä asioita käsitteiden avulla sekä tekemään omia perusteltuja päätöksiä. Tälle iälle on tyyppillistä auktoriteettien näkemysten pitäminen ehdottoman totuutena. Folwer kutsuu tätä vaihetta sovinnaisen maailmankatsomuksen vaiheeksi, joka on hänen tekemänsä kehity-

sportaikon kolmas vaihe kuudesta vaiheesta. (Niemelä 2002, 33–34; Pursiainen 1997, 114–115.)

Useiden tutkimusten mukaan Suomessa nuoremmassa ikäluokassa näkyy paljon enemmän maallistuneisuutta uskonnollisissa asioissa kuin vanhemmissa ikäluokissa. Varsinkin suurissa kaupungeissa nuoret edustavat individuaalista katsontakantaa, jolloin nuori on kriittinen ja pessimistinen kaikkia yhteiskunnan instituutiota, myös kirkkoa kohtaan. Tämä joukko hakee kokemus- ja elämysmaailmaa eikä halua sitoutua traditionaaliin kirkkokuntiin. Alle 25-vuotiaista vain 37 % pitää itseään uskonnollisena, eläkeikäisten joukossa 79 % piti itseään uskonnollisena. 15–24-vuotiaasta 12 % ei usko Jumalan olemassa oloon, 26 % epäilee sitä tai ei tiedä uskooko siihen vai ei. Vain 29 % sanoo uskovansa Jumalaan niin kun kristinusko sen opettaa, ja yhtä moni eri tavalla kuin mitä kirkko opettaa. Yli 65-vuotiaista 62 % sanoo uskovansa kristinuskon opettamaan Jumalaan. Maallistuneisuus ja epäusko kristinuskoa kohtaan näkyvät myös seurakunnan kävijämäärässä, ja vaikka rippikouluun osallistuukin suurin osa suomalaisista nuorista, vain joka kymmenes 15–18-vuotiaasta nuoresta on mukana seurakuntien nuorisotyössä. Näyttäisi siltä, että kristinuskon opetuksen vastaisen uskonkäsityksen suuruus johtuu vallalla olevasta individualistista ajattelusta. Nuoret kokevat, että voivat itse rakentaa oman maailmankuvaansa monista tarjolla olevista uskonnoista ja maailmankatsomuksista. Suomen Gallupin vuosina 1995–1996 tekemän haastattelututkimuksen mukaan ikäluokan 15–24 syyt kirkkoon kuulumiseksi pohjautuivat enimmäkseen kahteen asiaan. Toinen oli kirkolliset oikeudet, kaste, häät, hautaaminen ja toinen oli kirkossa tehtävä auttamis- ja diakoniatyö. (Niemelä 2002, 35–37; Koskelainen 1997, 15–23.)

5.4 Nuorten spiritualiteetti

Spiritualiteetilla tarkoitetaan perinteisesti hengellistä elämää ja sen hoitamista, mutta ajatellaan, että se voidaan myös liittää ihmisen ihmisyyden ytimeen, ihmisen syvimpään olemukseen. Silloin spiritualiteettiin liittyy ajatus perimmäisistä kysymyksistä, elämän ihmettely, usko, tunne, kokemus tuonpuoleisesta sekä elämän tarkoituksen etsiminen. Kristillisessä spiritualiteettikäsityksessä ajatellaan, että käsite tarkoittaa ihmisen hengen ja persoonallisen Jumalan suhdetta. Tämä voi siis käytännössä tarkoittaa hengellisen

elämän hoitamista, rukousta, hartauselämää ja Raamatun lukemista. Nuorena rakennetaan identiteettiä, muokataan maailmankuvaa ja itsenäistytään. Koulu ja harrastukset täyttävät ajan, ja perhe ja kaverit ovat tärkeitä suunnannäyttäjiä elämässä. David Hay (ks. Tuominen 2005, 35–37) on tutkinut spiritualiteettia ja huomannut, että nykyajan aikuisilta puuttuu monia spiritualiteetin ilmenemismuotoja. Hän esimerkiksi toteaa, että moni aikuinen on hukannut kyvyn elää ja nauttia elämästä tässä hetkessä. Tämä on Hayn mielestä yksi spiritualiteetin ilmentymä. Hay on törmännyt tutkiessaan nykyajan aikuisia ihmisissä tarpeen pystyä selittämään tapahtuvat asiat. Mysteerejä ei ole, vaan kaikki pystytään rationalisoimaan, kun taas esimerkiksi lapset ja nuoret pystyvät vielä ihmettelemään ja käsittelemään vaikeita ja abstrakteja asioita sellaisena kuin ne ovat. Kolmas ilmenemismuoto on arvojen kokeminen ja tunteminen, ominaisuus ymmärtää arkitodellisuuden ja havaintomaailman syvempi merkitys. David Hayn mielestä suomalaisilla uskontokasvattajilla on kolme haastetta: auttaa lapsia ja nuoria olemaan avoimia, syventää lapsen ja nuoren henkilökohtaista tietoutta ja tiedostaa hengellisen elämän sosiaaliset ja poliittiset ulottuvuudet. (Tuominen 2005, 35–37)

Aikuisten maailmaan kuuluvat kompromissit, mutta nuori uskaltaa vielä kyseenalaistaa, ihmetellä, kapinoida ja vastustaa. Nuorilla on kysymyksiä, jotka koskevat kärsimystä, Jumalan olemassa oloa ja kuolemaa, ja nämä vaativat vastauksia. Nuoria kiinnostaa tietää ystävydestä, seurustelusta, päihteistä, arvoista ja tulevaisuudesta. Suurin osa nuorista on ajatellut Jumalan olemassaoloa. Esimerkiksi jos nuorelta kysyy, minkä värinen Jumala hänen mielestään on, harva toteaa, että ”ei minkään värinen”. Ihmismielen pohjalta löytyy useimmiten jonkinlainen jumalakuva. Paul Tillich (ks. Köykkä 2005, 31) on sanonut, että jos toteaa, ettei Jumalaa ole, toteaa samalla, ettei elämässä ole mitään syvää. Nuoret tarvitsevat rinnalla kulkijaa, yhdessä etsijää. Tämän tehtävä on kuunnella, tukea ja auttaa Jumalan kuulemisessa, näyttää suuntaa toisen hengellisen elämän syventämisessä ja antaa konkreettisia ohjeita uskoharjoittamiseen. Nuoria tulee ohjata jumalanpalvelukseen, rukoukseen, ehtoolliselle, Raamatun äärelle ja seurakuntayhteyteen. Rippikoulusuunnitelma 2001 kuvaa rippikoulun tehtäväksi juuri tätä. Rippikoulu on sitä varten, että nuori vahvistuisi uskossaan kolmiyhteiseen Jumalaan ja kasvaisi lähimmäisen rakkauteen sekä eläisi rukouksessa ja seurakuntayhteydessä. (Köykkä 2005, 31; Tuominen 2005, 36; 38–41.)

Nuoret ja nuoret aikuiset ovat vähemmän uskonnollisia kuin keski-ikäiset tai vanhukset. Ikävuosien 10–18 välillä tapahtuu huomattava kasvu uskonnollisuudessa. Rippikouluikässä uskonnollisuus kasvaa, mutta kirkon auktoriteetti ja nuorten usko kirkon esittämään ”oikeaan oppiin” vähenee. Antoine Vergoten (ks. Köykkä 2005, 24) mukaan varhaislapsuus ja murrosikä ovat ihmiselle ratkaisevia aikoja uskon omaksumiselle. Murrosiän kehitystehtävät elvyttävät myöhäislapsuudessa usein unhoon jääneen uskonnollisen elämän. Murrosiän abstraktin ajattelun kehittyminen antaa taidon ymmärtää käsitystä jumala, mutta myös taidon kyseenalaistaa Jumalan olemassa oloa. Abstraktisen ajattelun kehittäminen monimutkaistaa uskonnollista ajattelua, ja onkin helpompaa hylätä esiin tulevat vaikeat asiat ja käsitteet. Rippikoulussa opettajan tehtävä onkin esittää uusia ajattelutapoja ja auttaa nuorta sietämään ristiriitoja. Nuoruusiän Jumalan etsintä ja epäily keskittyvät siis Jumalan olemassa oloon, onko Jumalaa, minkälainen Jumala on. Rippikoulu on alkutaipaleita nuoren uskomatalla. Rippikoulusuunnitelman 2001 ajatuksena onkin, että rippikoulu olisi alkua koko elämän jatkuvalla taipaleella seurakuntayhteydessä. (Köykkä 2005, 24)

Ihmisen uskonnollisen ajattelun kehittymisestä ja nuoruusiän aiheuttamasta uskonnollisuuden vieraantumisesta on monia määritelmiä. Ranskalainen Deconchy (ks. Räsänen 2004, 110–113) on määrittänyt uskonnolliselle ajattelulle kehitysvaiheita. Hänen määrittelynsä mukaan 14 vuoden ikäisenä ihminen alkaisi käsittää Jumalan abstrakteja piirteitä. Fritz K. Oserin (ks. Räsänen 2004, 110–113) uskonnollisen ajattelun kehitysteoriassa perusideana on, että uskonnollinen ajattelu on sitä, miten ihminen kuvailee suhdettaan Jumalaan. Oserin mukaan nuoruusiässä ajatellaan, että Jumala elää omassa maailmassa ja on ihmiselle etäinen, ja ihminen itse on vastuussa kaikesta. On tutkittu, että monen uskonnollinen ajattelu on jäänyt tähän pisteeseen. Seuraavassa vaiheessa ihminen on vastuussa Jumalalle teoistaan ja toimii maailmassa Jumalan työtoverina. Viimeinen Oserin kehitysvaihe kuvaa ihmistä täysin riippuvaisena Jumalasta, mutta täysin vapaana. Ihmisen tarkoituksena on kasvaa kehitysvaiheissa eteenpäin, ja rippikoulu on yksi paikka kokea yhteyttä Jumalaan ja oppia ymmärtämään muuttuvaa käsitystä Jumalasta (Räsänen 2004, 110–113)

Ympäristö vaikuttaa nuoren uskonnollisuuteen: tärkeimmät roolimallit opitaan kotoa. Uskonnollisesta perheestä, jossa on ollut selvät naisen ja miehen roolit, lähtöisin oleva

nuori kiintyy helpommin kristinuskon Jumala-kuvaan. Poikien uskonnolliseen ajatusmaailmaan kotitaustalla on tutkitusti suurempi vaikutus kuin tyttöjen. Tutkimusten mukaan kuitenkin on myös uskonnollisia perheitä, joiden lapset ovat kokeneet uskonnollisuuden huonona ja luopuneet jo nuorena kristinuskosta. Vanhemmilla on suurempi merkitys henkilökohtaiseen uskonnollisuuteen kuin kirkkoon. (Räsänen 2004, 118–119.) Sari Sankari kirjoittaa artikkelissaan Nuorten ääni: ”Kirkko? – ei se meitä häiritse” haastattelututkimuksesta, jonka hän teki lukioikäisten nuorten keskuudessa. Tutkimuksessaan hän muun muassa kysyi, mikä on haastateltavien mielestä vaikuttanut omaan ajatteluun Jumalasta. Vastaajien mielestä eniten ovat vaikuttaneet vanhemmat, sen jälkeen tuli rippikoulu, sitten isovanhemmat ja viimeiseksi koulu. (Sankari 1997, 28.) Kati Niemelän Rippikoulusta aikuisuuteen -tutkimus löysi myös yhteyden vanhempien ja nuorten uskonnollisessa aktiivisuudessa. Vanhempien uskonnollisella aktiivisuudella on merkitystä nuorten uskonnolliseen aktiivisuuteen (Niemelä 2007, 31). Nykypäivän kansainvälisissä ja monikulttuurisissa perheissä vanhemmat voivat olla eri uskonnon edustajia. Tutkimusten mukaan näiden perheiden lapset usein valitsevat omaksi uskonnokseen jonkin kolmannen uskonnon. (Räsänen 2004, 120.)

6. NUOREN VALINTOIHIIN VAIKUTTAVIA TEKIJÖITÄ

Ihminen tarkastelee ja tulkitse elämää sekä maailmaa aina opittujen sisäisten mallien mukaan ja orientoituu toimimaan näiden mukaisesti (Pruuki 1995, 14). Valintoihin vaikuttavat muun muassa motivaatio, aikaisemmin opitut tavat ja tapaamiset eri ihmisten kanssa, viestintä ja asenteet. Ihmiset ovat erilaisten manipulointien kohteita. Ihmisten tekemien valintaintojen taustalle on vaikea nähdä. (Schiffman & Kanuk 2007, 528.) Tutkimuksessani tutkin rippikoululaisten valintoja ja heidän valintojensa syitä. Tässä luvussa otan esille, miten kulttuuri, motivaatio sekä ryhmien vaikutukset valintoihin.

6.1 Kulttuuri ja arvot

Arkkipiispa John Vikström totesi haastattelussa vuonna 1989, että uskonto on oman kristillisen traditiomme yksi tukipilari, joka ylläpitää kulttuuriamme. (Vuokko 1996, 13.) Kirkon kulttuurisella roolilla tarkoitetaan sitä, miten kirkko ja sen kasvatus muokavat ihmisten arvomaailmaa. Arvot ovat kulttuurin perustekijöitä, ne toimivat perusteina erilaisia valintoja tehdessämme. (Vuokko 1996, 16.)

Kulttuuri muodostuu asioista, joita ihmiset tietävät ja tekevät, se omaksutaan ja opitaan yhteiskunnallisissa ja sosiaalisissa suhteissa. Kulttuuri on yhteisöjen omaksuma tapa hahmottaa maailma ja elää. Kulttuuriin vaikuttavat traditiot ja historia. Arvot ovat kulttuurin tiedostettua osaa, ne kertovat siitä, mitä siinä yhteisössä pidetään arvokkaana ja tärkeänä. Tutkijat uskovat, että ihmisen arvot muokkaavat yksilön valintoja. Ne toimivat kokemusten, valintojen ja toimintojen organisoijina. Tämä siis tarkoittaa, että rippikouluun hakijoihin vaikuttavat heidän arvonsa, ja samalla rippikoulun tehtävänä on opettaa kristillisistä arvoista. Lapset ovat syntyneet kulttuurin tuloksena, he ovat tekemisissä kulttuurin edustajien kanssa kulttuuristen tuotteiden kautta – puhuminen, käyttäytyminen, ajattelu ja tieto, miten lapset käyttäytyvät, on kulttuurin synnyttämää. (Karila, Alasuutari, Hännikäinen, Nummenmaa & Rasku-Puttonen 2006, 19–24.) Monikasvoisen kirkko -tutkimuksessa Suomen evankelis-luterilaisesta kirkosta esitettiin tutkimustuloksia suomalaisten arvoista. Suomalaisten arvot ovat muuttuneet 1980-luvun puolivä-

listä lähtien minäkeskeisempään suuntaan. Tässä World Values –tutkimuksessa minäkeskeisillä arvoilla tarkoitetaan muun muassa terveyttä, ihmissuhteita, ja toimeentuloa. Kansallisiksi arvoiksi luokitellaan muun muassa tasa-arvo, itsenäisyys sekä työllisyys. Alle 25-vuotiaat arvostavat jännittävää elämää. Nuoret arvostavat hauskanpitoa ja itsensä hemmottelua. (Monikasvoinen kirkko 2004–2007 2008, 21–22.)

6.2. Motivaatio

Tutkin opinnäytetyössäni nuorten syitä osallistua rippikouluun. Tämän kysymyksen voi ajatella tutkivan sitä, mikä johtaa siihen käyttäytymismalliin. Että nuori osallistuu rippikouluun. Tässä kappaleessa selitetään motivaatiota käsitteenä ja käsittelen motivaatiota toiminnan ohjaamisessa.

Motivaatio ilmenee käyttäytymisessä: miksi ihminen tekee niin kuin tekee, kuinka nopeasti ja mihin suuntaan yksilö toimii. Motivaatioon liittyy toiminnan syy ja tavoite. Motivaation pohjana on usein ihmisen tarpeiden täyttäminen. Ihmisen tarpeita ovat muun muassa perustarpeet, henkilökohtaiset tarpeet, kulttuurin ja ympäristön tuomat toissijaiset tarpeet, jotka liittyvät sosiaalisen kanssakäymisen tuomiin tarpeisiin. Ihmisen tarpeet ja niiden täyttäminen pohjautuu siihen, mitä asiasta ajattelee, mitä on oppinut tai on aikaisemmin kokenut samanlaisen tilanteen yhteydessä. (Schiffman & Kanuk 2007, 83–84.) Yhteiskuntatieteilijät korostavat motivaation perustana yhteiskunnallisia tai yhteisöllisiä tekijöitä, esimerkiksi erilaisissa joukkoilmiöissä, missä yksilö toimii yhteisön edun mukaisesti, jopa oman edunvastaisesti. Motiivina voi olla yhteisöön kuulumisen halu. Suoritusmotivaatio-teoria pohtii sitä, miksi ihmisillä on eroja hyvän lopputuloksen saamiseksi. Suorituskäyttäytymiseen taustalla on lopputuloksen onnistumisen toiveen ja epäonnistumien pelon välinen ristiriita. Jos ihminen on voimakkaasti motivoitunut, hän sietää pettymyksiä ja on paremmin tulevaisuusorientoitunut. Attribuutit luovat odotuksia tulevasta toiminnasta ja vaikuttavat näin käyttäytymiseen, jos ihminen kokee, että käyttäytyminen vaikuttaa halutusti lopputulokseen. (Kuusinen 1991, 203–213; 220.)

Suoritus voi olla ulkoisesti tai sisäisesti motivoitunutta. Sisäisessä motivaatiossa ihminen itse jakaa palkkioita ja rangaistuksia. Sisäiseen motivaatioon vaikuttaa halu saada mielihyvää tuottavia kokemuksia, tarve heittäytyä tilanteisiin ja tarve saada huippukokemuksia. Ulkoinen motivaatio aiheuttaa jännitteen ja on yhteydessä ulkoiseen kontrolliin – ulkoisiin palkkioihin tai rangaistuksiin. Motivaatioon yritetään vaikuttaa monin tavoin, mutta usein ne yltyvät vain ulkoiseen motivaatioon. Esimerkiksi yritykset lisäävät palkkaa hyvän suorituksen jälkeen. Sisäiseen motivaatioon voi yrittää vaikuttaa korostamalla yksilön mahdollisuutta, nostattamalla itsemääräämisoikeutta, tasapainottamalla vaatimuksia ja taitoja. Sisäistä motivaatiota voi nostattaa myös auttamalla henkilöä tunnistamaan yksilön sisäisiä ristiriitaisia tunteita ja auttamalla niistä muodostuvien itsemääräytyvyyteen liittyvien uhkien analysoinnissa. (Kuusinen 1991, 203–213, 220.)

Motivaatioon vaikuttaa yksilön minäkäsitys eli identiteetti. Kuusisen kirjassaa esittelee Maehrin mukaan ihmisen käyttäytymiseen vaikuttaa kolme tekijää, joista yksi on käsitys vaihtoehtoisista toimintatavoista. Siihen vaikuttavat taas sosiaaliset normit ja arvot. Toiseksi vaikuttaa yksilön käsitys itsestään, millainen on ja mitä osaa. Kolmanneksi yksilön tavoitteet määräävät, mihin ryhdytään ja miten. Usein ihmiset työstävät samoja asioita samoissa ikävuosissa, mutta yksilön oma pääelämäntehtävä antaa kuitenkin lopullisen suunnan ihmisen tekemille valinnoille – minkälaiseksi ihmiseksi yksilö haluaa kasvaa ja minkälaisena muut häntä arvostavat. Ihminen ei aina ole tietoinen tarpeistaan tai päämäärästään. (Kuusinen 1991, 214–215; Schiffman & Kanuk 2007, 84–86.)

6.3 Ryhmät

Ihminen kuuluu elämänsä aikana erilaisiin ryhmiin. Perhe, koulu ja harrastukset tuovat ihmisen elämään erilaisia ihmisryhmiä, joiden parissa ollaan sosiaalisessa kontaktissa. Ihminen käyttäytyy ryhmässä eri tavalla kuin yksin, ja eri ryhmissä ihmisellä voi olla eri rooli. Ryhmä muodostuu ihmisistä, joilla on vuorovaikutusta, yhteinen tavoite, tietyt säännöt ja tietty työnjako. Ryhmien suurta vaikutusta ihmiseen ei voi kiistää, ryhmän vahvuus on siinä, että yhteistyön tuottama mahti vaikuttaa olevan yksilöiden tuottama mahti suurempi. Ryhmässä vaikuttavat monenlaiset tunteet ja voimat, osa harkittuja, osa tiedostamattomia. Ryhmälle muodostuu aina jonkinlainen muuttumisprosessi, missä

ryhmän lähtötekijöistä muokkautuu ryhmässä syntyvien ilmiöiden kautta tuloksia. Tuloksiin vaikuttavat ryhmän lähtötekijät, muun muassa ryhmän tarkoitus, ympäristötekijät ja ryhmän jäsenet. Nämä lähtötekijät muodostavat alkutilanteen ja sen, mitä ryhmän vaikutuksesta voi syntyä, kuten minkälaisen ryhmänmotivaation ryhmä saa tai mitä rooleja ryhmästä nousee. Ryhmässä syntyvät ilmiöt taas muodostavat lopputuloksen eli minkälaisen ryhmäkokemuksen, oppimiskokemuksen ja tyytyväisyyden ryhmä kokee ryhmän hajaantuessa eri suuntiin. (Niemistö 2004, 16–21; Rissanen 1992, 25; Schiffman & Kanuk 2007, 312–313.)

Jokainen rippikoulu muodostaa oman rippikouluryhmän. Se, minkälainen ryhmä on, riippuu vahvasti ryhmän yksilöistä. Jokaisella yksilöllä on oma taustansa, jokainen muodostaa erilaisen suhteen toisiin rippikoululaisiin. Jotkut rippikoululaiset voivat muodostaa toisiinsa vahvemman siteen, ja näin voi rippikouluryhmän sisällä muodostua alaryhmiä. Rippikouluryhmän hyvä yhteishenki on tärkeä, mutta vaikea saavuttaa. Hyvän yhteishengen luomiseen auttavat erilaiset ryhmäyttävät pelit ja leikit sekä muut vapaa-ajan viettomahdollisuudet. Hyvässä yhteishengessä on helppoa käsitellä yksin tai yhdessä niitä kysymyksiä, joita rippikoulussa tulee esille. (Rippikoulusuunnitelma 2001, 14.) Ryhmän on tärkeää tiedostaa ryhmän tavoite eli perustehtävä, näin ryhmätyöskentelyllä on mielekäs lähtökohta. Päämäärätietoisuus helpottaa ryhmän jäsenten motivoitumista. Ryhmät, joiden jäsenet eivät ole tiedostaneet ryhmän tarkoitusta, eivät ole motivoituneita ryhmän toimintaan, vaan keskittävät motivaationsa muuhun. Ryhmän johtaja voi saada ryhmän silti toimimaan perustehtävän kimpussa, mutta ryhmän kiinnostusta ja osaamista voidaan lisätä tavoitteen rajaamisella ryhmän jäsenten kiinnostuksen mukaisesti. (Niemistö 2004, 37.)

Ryhmän sisäinen tarkkailu alkaa ennen ryhmän varsinaista käynnistymistä. Omilla havainnoillaan toisista ryhmäläisistä ryhmän jäsen pyrki löytämään samankaltaisuutta ja erilaisuutta. Pikku hiljaa nämä samankaltaisuudet ja erilaisuudet alkavat antaa ryhmälle identiteettiä. (Saarinen 2004, 138–139.) Rippikoulussa ryhmädynamiikan tuomaa voimaa käytetään oppimiskokemusten ja positiivisen muiston saamisessa, kun ryhmä nuoria lähtee leirikeskukseen eristyksiin oppimaan Jumalasta. Yhdessä eläminen on oppimista parhaimmillaan, siinä näkyy konkreettisesti se, mitä kristillinen usko on käytännössä. (Pruuki 1995, 18.) Rippikouluryhmälle pitää antaa tarpeeksi aikaa ryhmäytyä,

mutta myös irtautua rippikoulun päätyttyä. Rippikouluun tulee myös valmiita ryhmiä, mutta nämä ryhmät eivät edistä koko ryhmän kiinteytymistä. Erityisrippikoulussa voi olla, että koko ryhmä on jo toisilleen ennalta tuttuja kuten urheilujoukkue, jolloin ryhmän elämäankaari ja oppimiskokemukset muilta jäävät vähiksi. (Pruuki 1995, 44–45.)

6.4 Asenne

Asenne tarkoittaa ihmisen taipumista arvioida joitakin asioita tai tilanteita, kokeeko ihminen asian positiivisena vai negatiivisena. Asenne voi ilmetä tiedollisena, tunteenomaisena tai toiminnallisena käyttäytymisenä. Asenteet ovat syvällä ihmisessä, ja niitä on vaikea muuttaa, esimerkiksi pelkkä muokattu tieto yksin ei välttämättä pysty muuttamaan asenteita, vaan ihminen tarvitsee kokemusta. Rippikoulu on täynnä kokemuksia, se tarjoaa kokemuksen Jumalan läsnäolosta. (Pruuki 1995, 34–35.) Rippikouluun tulevan nuoren asenteet rippikoulua kohtaan heijastuvat usein lapsuudenaikaisista kokemuksista ja uskonnollisesta kasvatuksesta. Nuoren tarkoituksena on kasvaa ulos lapsuudesta ja irrottautua vanhemmista, jolloin kirkko ja seurakunta edustavat myös sitä, mistä pitäisi lähteä pois enemmänkin kuin liittyä. Nuoruusikä on oman minän löytämistä. Nämä rajojen kokeilut ja oman tien etsimiset konkretisoituvat kriittiseen suhtautumiseen aikuisia kohtaan. Rippikoulu on hyvä paikka nuorelle koota ja työstää ajatuksia, tuntea ja kokea vahvasti. Nuori voi peilailla itseään suhteessa toisiin ja muuhun maailmaan. (Pruuki 1995, 39–41; Räisänen 2004, 103.)

7 AIEMPI TUTKIMUS AIHEESTA

7.1 Hyvä rippikoulu

Niemelän tutkimus aiheesta Tampereen evankelis-luterilaisten seurakuntien rippikouluun vuonna 2001 osallistuville rippikoululaisille tutki rippikoulun laatua ja vaikutusta (Niemelä 2002, 55). Seuraavaksi käyn läpi Niemelän tutkimuksen tuloksia rippikouluisten syistä rippikouluun osallistumiselle.

Niemelän tutkimus Hyvä rippikoulu osoittaa rippikoulun olevan vielä vahvasti 14–15-vuotiaiden kulttuurissa. Rippikoulu on monelle nuorelle normi ja jopa velvollisuus, useimmiten itsestäänselvyys niin nuorten kuin vanhempienkin puolelta. 70 % Tampereen seurakuntien rippikouluihin tulleista nuorista piti rippikouluun tuloa itsestään selvyytensä. Vaikka rippikoulu onkin suomalaisessa kulttuurissa osittain velvollisuus, niin tutkimukseen osallistuneista nuorista 62 % lähti rippikouluun vapaaehtoisesti. Tytöt ovat innokkaampia osallistujia kuin pojat, tytöistä 71 % ja pojista 55 % lähti rippikouluun erittäin tai melko innoissaan. Nuorisokulttuurin mukaisesti 65 % ajatteli, että ystävien osallistuminen rippikouluun vaikutti omaan päätökseen osallistua rippikouluun. Yli puolet tutkimukseen osallistuneista piti vanhempien toivetta suurena vaikuttajana rippikouluun osallistumiselle, joka kymmenes koki, että joku oli pakottanut heidät rippikouluun. (Niemelä 2002, 69–70.)

Sosiaalisten syiden lisäksi yksi keskeinen syy Niemelän tutkimuksen mukaan rippikouluun osallistumiseen oli sen tuomat oikeudet. Vastaajista $\frac{3}{4}$ arvioi rippikoulun tuomat oikeudet kirkolliseen vihkimiseen ja kummina toimimiseen vaikuttaneen melko tai erittäin paljon rippikouluun osallistumiseen. Lahjojen saanti rippikoulun jälkeen motivoi rippikoululaisia rippikouluun, $\frac{2}{3}$ piti sitä erittäin tai melko tärkeänä seikkana. Uskonnollisilla motiiveilla olivat paljon merkitystä vain noin kymmenelle nuorelle, ja joka toiselle ne merkitsivät jonkin verran. (Niemelä 2002, 68–71.)

Tampereella 15-vuotiaiden ikäluokasta 9,5 prosenttia ei osallistunut rippikouluun. Vuonna 2000, tämä vastaa valtakunnallista keskiarvoa. Tutkimukseen vastanneista Tampereen evankelis-luterilaisen seurakunnan rippikoulusta pois jääneistä nuorista osa osallistui rippikouluun muualla, osa ei osallistunut rippikouluun ollenkaan, ja osa siirsi rippikoulun käymistä vuodella. Muualla rippikoulun käyneet nuoret osallistuivat useimmiten jonkin järjestön leirille tai harrastuspainotteiseen rippikouluun. Muutama osallistui myös toisen seurakunnan ”tavalliselle” rippikoululeirille. Muualla rippikouluun osallistuneet nuoret kuvasivat suhtautumistaan kristinuskoon myönteisemmin, ja suuri osa heistä piti itseään uskovaisena. Osalla niistä nuorista, jotka vastasivat etteivät osallistu ollenkaan rippikouluun, oli selkeät vakaumukselliset syyt taustalla. Yksi syy oli muun muassa se, että kun ei usko Jumalaan ei myöskään halua osallistua rippikouluun. Osa näistä nuorista osallistui rippikoulun sijasta Prometheus-leirille. Prometheus-leirille osallistuu valtakunnallisesti 1 % 15-vuotiaista nuorista. Muita syitä olivat terveydelliset seikat sekä sosiaaliset syyt. Jotkut nuoret jäivät pois, kun ei ollut kaveria kenen kanssa osallistua, ja toiset siirsivät rippikoulua, jotta pääsisivät osallistumaan samana vuonna kuin muut luokkatoverit. Vanhempien vastustus ja ilmoittautumisen unohtaminen olivat myös syinä osallistumattomuuteen. (Niemelä 2002, 79–83.)

Niemelä tutki Tampereen evankelis-luterilaisen seurakunnan rippikoulussa vuonna 2000 käyneiden rippikoululaisten odotuksia rippikoulua kohtaan sekä odotusten toteutumista. Rippikoululaiset odottivat ensisijaisesti hauskaa tekemistä, hyvää ryhmähenkeä ja uusia ystäviä. Rippikoululaiset odottivat myös vastakkaiseen sukupuoleen tutustumista, mukavaa vapaa-ajan tekemistä sekä aikuistumista. Uskonnollisia odotuksia ei rippikoulun alussa ollut muihin odotuksiin verrattuna paljoakaan. Tutkimuksessa ilmenee tyttöjen odottaneen huomattavasti enemmän rippikoululta kuin poikien. Tampereen seurakunnan rippikoulutyöstä tehdyn tutkimuksen mukaan uskonnolliset, sosiaaliset ja toiminnalliset odotukset toteutuivat erittäin hyvin, yli puolella nämä odotukset olivat ylittyneet. Useimmat nuoret kokivat, että rippikoulun paras anti oli sosiaaliset ja toiminnalliseen antiin liittyvät tekijät. Hyvä ryhmähenki, mukava vapaa-ajan toiminta ja uusien ystävien saaminen olivat yli puolella odotuksina, ja vähintään $\frac{3}{4}$ koki odotustensa täyttyneen. Aikuisuuteen liittyvät odotukset eivät toteutuneet yhtä hyvin. Kolmasosa vastaajista koki, etteivät odotukset olleet toteutuneet, 41 % koki, että odotukset täyttyivät, ja 25 % koki, että odotukset olivat ylittyneet. Viime vuosikymmenien aikana rippikoulun sosiaa-

lisen tarjonnan merkitys on kasvanut, ja uskonnollinen merkitys vähentynyt, näin myös Niemelän tutkimus osoittaa. Tampereen evankelis-luterilaisessa seurakunnassa rippikoululla oli kuitenkin enemmän uskonnollista antia kuin mitä nuoret odottivat, he saivat odotettua enemmän vahvistusta uskolleen ja heidän raamatuntuntemuksensa lisääntyi rippikoulun aikana. He oppivat rukoilemaan ja saivat mahdollisuuden pohtia elämänsä tärkeitä kysymyksiä. Rippikoulu vastasi nuorten uskonnollisia odotuksia erittäin hyvin. (Niemelä 2002, 87–89; 94–99.)

7.2 Rippikoulusta aikuisuuteen

Kati Niemelä on tutkinut rippikoulun vaikutusta tulevaisuuteen, ovatko rippikoulun tuomat arvot muutokset pysyneet, ja mitä rippikoululaiset ajattelevat rippikoulusta, kun siitä on kulunut 5 vuotta. Niemelä teki tutkimuksen rippikoululaisten keskuudessa 2001 ja 5 vuotta myöhemmin samojen rippikoululaisten tällöisten 20-vuotiaiden nuorten aikuisten keskuudessa Tampereen seurakunnassa. (Niemelä 2007, 6-9.)

Vuonna 2006 88,2 % kävi rippikoulun, ja 80 % kävi sen leirimuotoisena. Rippikoulu kuuluu normaaliin elämään, ja se kuuluu siihen ikään. Rippikouluun osallistumiseen on selkeästi sosiaalinen paine, sinne mennään, koska muutkin menevät, ja koska vanhemmat toivovat sitä. Vähemmistö nuorista pitää uskonnollisia motiiveja tärkeinä, vaikka enemmistö nuorista kokee jälkeinpäin, että rippikoululla on ollut uskonnollista antia. Rippikoulu muuttaa nuorten asenteita kirkkoa, seurakuntaa ja uskoa kohtaan myönteisemmäksi. (Niemelä 2007, 6-9.)

Monille tutkimukseen osallistuville rippikoulu oli jäänyt mieleen myönteisenä kokemuksena, ja he voisivat suositella sitä muillekin. Se, kuinka paljon rippikoululainen arvioi leirin jälkeen rippikoulun tuoneen itselleen antia, riippui paljon siitä, miten nuori suhtautui uskonnollisiin asioihin ennen rippikoulua. Ne nuoret, jotka arvioivat 5 vuotta rippikoulun jälkeen, että rippikoululla oli myönteistä vaikutusta hengelliseen elämäänsä, olivat jo alun alkaen myönteisiä kristinuskoa kohtaan. Joka kolmas arvioi, ettei rippikoululla ollut mitään vaikutusta elämään, ja osa kuvasi, että rippikoulu vaikutti uskon-

nolliseen elämään lyhytaikaisesti. Nämä nuoret olivat myös osallistuneet seurakunnan toimintaan, kunnes elämään tuli muita ulottuvuuksia. (Niemelä 2007, 62–69.)

Myönteinen asenne rippikoulua kohtaan oli laskenut 5 vuodessa, mutta asenne oli kuitenkin myönteisempi kuin ennen rippikoulua. Jumalaan uskovien osuus oli pysynyt lähes samalla tasolla kuin rippikoulun päättyessä. Käsitykset Jumalasta olivat kuitenkin muuttuneet kriittisemmäksi viisi vuotta rippikoulun jälkeen, ja vaikka kristinuskon opetuksiin suhtauduttiin myönteisesti, niitä ei oltu valmiita hyväksymään sellaisenaan. Ikä ja elämäkokemuksen karttuminen oli sekä vahvistanut uskoa Jumalaan että vahvistanut tietoisuutta siitä, että Jumala ei ole olemassa (Niemelä 2007, 79–81; 164–165.)

Rippikoulu näyttää toimivan uskonnollisista auktoriteeteista ja uskosta etääntymistä hidas-
tavana tekijänä. Myönteinen rippikoulukokemus vaikutti myönteiseen kuvaan kirkosta ja uskosta myöhemmin elämässä. Monille tutkimukseen osallistuville rippikoulu oli merkityksellinen isokoulutuksen rinnalla myöhemmän elämän kannalta. Valtaosa haluaa että heidän lapsensa kastetaan, ja että he käyvät rippikoulun. (Niemelä 2007, 171–172.)

7.3 Jumalakuvan ja uskonnollisten asenteiden muutokset leiririppikoulussa

Tiina Åkerfeldtin Uskonnonpedagogiikan pro gradu – tutkielma Jumalakuvan ja uskonnollisten asenteiden muutokset leiririppikoulussa, vuodelta 1993, tutki rippikoululaisten asenteita ennen ja jälkeen rippikoulun kahdella leirillä. Hän tutki vaikuttaako nuorten osallistuminen rippileirille heidän ajatuksiinsa kristinuskosta ja kristinuskon asenteista sekä jumalakuvaan. Tutkimus tehtiin Posion seurakunnan leirillä Saarisiulassa ja Suomen Lähetysseuran rippikoululeirillä Lapiosalmella. Kysely teetettiin kesällä 1992 ja kyselyyn vastasi 141 nuorta, 77 Lapiosalmella ja 64 Saarisiulalla. (Åkerfeldt 1993, 10.)

Ennen leiriä tehdyssä kyselyssä molempien leirien nuoret ilmoittivat osallistumisen tärkeimmiksi syiksi rippikouluun tulossa halun saada myöhemmin kirkkohäät sekä tavan vuoksi. Suomen Lähetysseuran rippikoululaiset tulivat leirille myös siksi, että saavat sieltä uusia ystäviä. Nuoret halusivat vaihtelua elämäänsä sekä selvyyttä uskonnollisiin

kysymyksiin. Åkerfeldtin kyselyyn vastanneiden odotuksista tärkeimmät olivat viihtyisä yhdessäolo ja uusien ystävien saaminen. Rippikoululaisen uskonnolliset odotukset ja hyvä motivaatio rippikoulua kohtaan olivat vahvasti yhteydessä hengellisten tv- ja radio-ohjelmien seuraamiseen sekä vanhempien jumalanpalvelusaktiivisuuteen. Sosiaalista motivaatiota selitti parhaiten sukupuoli ja oma suhtautuminen kristinuskoon. (Åkerfeldt 1993, 10; 34.)

Leirin jälkeen tehdyn kyselyn pohjalta nuorten jumalakuva oli muuttunut, Jumala koettiin leirin jälkeen enemmän rakastavana Jumalana kuin ennen leiriä, ja nuorten myönteinen asenne kristinuskoon kohtaan oli kasvanut. Rippikoulu oli muuttanut eniten niiden rippikoululaisten ajatuksia ja asenteita kristinuskoon kohtaan, jotka olivat tulleet leirille joko välinpitämättömällä tai rippikouluvastaisella asenteella. (Åkerfeldt 1993, 94–95.)

7.5 Asiakaslähtöisyys kirkossa

Pirjo Vuokon tutkimuksessa kirkossa tehtävän työn asiakaslähtöisyydestä, haastateltiin neljän eri seurakunnan teologeja, talouspäällikköä ja tiedottajaa. Hän kysyi tutkittavilta kirkon tuotetta, asiakaslähtöisyyden ymmärtämistä, suunnittelun perustaa sekä asiakaslähtöisyyden edellytyksiä ja esteitä. Tutkimuksen tulokset olivat asiakaslähtöisiä: seurakunnissa löytyi asiakaslähtöisyyttä sekä henkilöstön ajattelutavoissa että motivaatiossa. Seurakunnan johtamisilmapiiri, töiden koordinointi ja oma ajattelutapa vaikuttavat siihen, miten asiakaslähtöinen seurakunta on. Asiakaslähtöisyys lähtee siitä, että on kaksi osapuolta, joilla kummallakin on jotain, jolla on arvoa toiselle. Asiakaslähtöisyys vaatii kokonaisvaltaisuutta, jossa niin organisaation kuin asiakkaan tarpeet otetaan huomioon. (Vuokko, 1996 63; 127–130, 134.)

Kirkon ongelma on tunnettavuuden lisääminen sen eri toimintamuodoista, mahdollisuuksista ja ajattelutavoista sekä positiivisen mielikuvan luomisen tarve. Kirkolla siis on suuri lisätarve viestiä itsestään. (Vuokko 1996, 150.) Asiakaslähtöisen viestinnän lähtökohdat olivat tutkimuksen mukaan tarpeellisia, seurakunta tarvitsee tehokasta viestintää, ja se oli monissa seurakunnissa ongelmana. Hyvä viestintä tuo ihmisiä kirkkoon ”testaamaan” ja huomaamaan sen, mitä nykykirkko voi heille tarjota. Viestintää kirkossa

tapahuu markkinointiviestintänä: ulkoisena viestintänä, sisäisenä viestintänä, palvelutillanneviestintänä ja puskaradioviestintänä. Tärkeää viestinnässä on viestintäkanava, sen sanoman sisältö ja muoto. Viestinnän tulisi olla uskottavaa, haluttavaa ja ainutlaatuista. Kirkkoon on helpompaa saada tulemaan jo valmiiksi sitoutuneet jäsenet kuin ne, jotka ovat passivoituneet, eivät ole kiinnostuneet seurakunnan toiminnasta, eivät lue seurakunnan tiedotteita. Kirkonviestinnän haaste onkin, että sen tulee kohdata aktiiviset jäsenet, mutta myös passiiviset jäsenet, eli viestinnän tulee olla informatiivista mutta mielenkiintoista ja houkuttelevaa. (Vuokko 1996, 169–179.)

8 EMPIIRINEN TUTKIMUS RIPPIKOULUTYÖSTÄ

Tässä luvussa käyn läpi empiirisen tutkimukseni metodia, strategiaa ja tutkimusongelmia. Kappaleessa esittelen myös tutkimukseni kyselylomaketta ja tutkimusjoukkoa, joilla kyselyni teetin.

8.1 Tutkimusmetodi

Tutkimuksilla on aina tarkoitus: miksi tätä tutkimusta tehdään, onko tutkimuksen tarkoituksena kartoittaa tai kuvailla vai onko tutkimuksen tarkoituksena selittää tai ennustaa jotain ilmiötä (Hytönen, Isoviita & Lahtinen 1995, 66; Hirsjärvi, Remes & Sajavaara 2004, 129). Oma tutkimukseni on kartoittavaa tutkimusta. Tutkimukseni tarkoituksena on kartoittaa sitä, mitä rippikoulussa rippikoululaisen mielestä kuuluu tapahtua, ja sitä mitä rippikoululaiset sieltä haluaa oppia. Tutkimukseni on osittain myös selittävää tutkimusta, eli sen tarkoituksena on saada selville, mitkä nuorten mielestä ovat heidän syitänsä tulla rippikouluun, ja mistä rippikoulun suosio kumpuaa.

Tutkimusongelmat ovat

1. Miksi nuoret tulevat Vaasan suomalaisen seurakunnan rippikouluun?

Tutkimuksen tarkoituksena on saada tutkimuksellista tietoa nuorten syistä osallistua rippikouluun. Tätä tutkimusongelmaa voi pohtia motivaation kautta, mikä on nuorten osallistumiseen vaikuttava syy eli motivaatio. Yksi kysymyksen lähtökohdista oli saada selville, miksi vuodesta toiseen rippikoululeirit täyttyvä.

2. Mitä nuoret odottavat rippikoululta Vaasan suomalaisessa seurakunnassa?

Toisena tutkimusongelmana on saada selvyyttä nuorten odotuksiin rippikoulusta. Mitä rippikoululta odotetaan ja mitä sieltä haetaan? Mitä Vaasan suomalaiselta seurakunnalta rippikoulun pitäjänä odotetaan? Minkälainen mainonta on nuorten mieleen jäänyt? Minkälaisia leirejä nuoret seurakunnalta odottavat?

8.2 Tutkimusstrategia

Tutkimukseni tutkimusstrategia on perinteinen survey-tutkimus. Sen tyypillisiä piirteitä on, että ihmisjoukosta otetaan otos, joista kerätään aineistoa joko kyselylomaketta käyttäen tai strukturoidulla haastattelulla. Aineiston avulla pyritään kuvailemaan, vertailemaan ja selittämään ilmiötä (Hirsjärvi ym. 2004, 125). Tutkimuksessani Vaasan suomalaisen seurakunnan rippikoulua käyvien nuorten syistä tulla rippikouluun käytin survey-tutkimusta. Tutkimukseni otos on kesällä 2010 rippikoulunsa käyvät rippikoululaiset. Otos oli satunnaisotos, joka muodostui sen mukaan ketkä kyselyihin vastasivat.

Survey-tutkimusmenetelmässä tutkijoiden tarvitsee osata tehdä ymmärrettäviä ja vakioituksia kysymyksiä. Tutkijoilla tulee olla selkeät ja jäsennellyt ajatukset tutkimustansa asiasta. Survey-menetelmin kerätty tiedon määrä ja merkitys on usein niin suuri, että on tärkeää pystyä kriittisesti arvioimaan kerätyn tiedon sisältöä ja luotettavuutta. Tutkimuksessani kysyn paljon mielipidekysymyksiä, joissa motiiveilla ja asenteilla on vaikutusta. Tutkimusten mukaan asennetta tutkiessa saattaa seitsemän vastausta kymmenestä sisältää epätarkkuutta (Alkula, Pöntinen & Ylöstalo 1994, 118–122.) Välttääkseni epätarkkuutta olen tehnyt kysymykset lyhyiksi, ja suurimmassa osassa kysymyksiä kysytään vain yhtä asiaa, niin että kaksoismerkitystä ei syntyisi. Välttääkseni epäluotettavaa tutkimustulosta olen ottanut laajan otoksen tutkimukseeni. Tarkistuttanut kysymykset työelämätahtolla sekä yksittäisillä ihmisillä, jotta kyselylomakkeessa ei olisi ajatus- tai kielioppivirheitä, jotka aiheuttaisivat systemaattisia virheitä vastauksissa. Tutkimuksen luotettavuudesta on kappale opinnäytetyön lopussa.

Kyselytutkimuksessa on huonoja ja hyviä puolia. Sen avulla voidaan kerätä laaja tutkimusaineisto, minunkin tutkimuksessani on kyseessä yli sadan nuoren otos. Kyselytutkimuksen heikkouksia on muun muassa se, ettei voi tietää, kuinka vakavasti vastaajat ovat suhtautuneet tutkimukseen, ovatko he olleet huolellisia ja rehellisiä. Kyselytutkimuksen aineistoa pidetäänkin tavallisesti pinnallisena ja teoreettisesti tutkimuksia pidetään vaatimattomina. (Hirsjärvi ym.2004, 184; Alkula ym.1994, 121.) Käytän kuitenkin omassa tutkimuksessani kyselytutkimusta, koska se mahdollistaa helpoiten laajan otoksen keräämisen. Kyselytutkimukseen on myös vastaajien helppo vastata, monivalintakysymyksissä on vastausvaihtoehdot valmiina ja näin kyselyyn vastaaminen käy nopeasti.

Omassa tutkimuskyselyssäni on kuitenkin se heikkous, että kyselytutkimuksessa ei myöskään selviä, kuinka sopivia vastausvaihtoehdot ovat olleet vastaajien näkökulmasta. Oman kyselytutkimukseni aineiston keräsin posti- ja verkkokyselyn tavoin eli lähetin Vaasan suomalaiseen seurakuntaan sähköpostitse kyselykaavakkeen ja sen mukana myös kirjeen itsestäni. Työntekijät jakoivat tulostetut kyselyt rippikoulunsa nuorille ilman minun läsnäoloani, ja sain täytetyt lomakkeet noin kuukauden kuluttua. Tutkimuksessa on yritetty ottaa huomioon tutkimuksen eettisyys, siksi tutkimus tehtiin nimettömänä, niin ettei tutkija, rippikoulunohjaajat, eikä kukaan muukaan saa tietää, mikä vastauslomake on kenenkin. Näin vastaajilla olisi helpompaa vastata rehellisesti kysymyksiin.

8.3 Tutkimuksen aineisto

Tutkimukseni tarkoituksena on kartoittaa Vaasan suomalaisen seurakunnan rippikoulu-
laisten syitä osallistua rippikouluun sekä rippikoulu-
laisten odotuksia rippikoulusta. Tutkimuksen kohteena ovat Vaasan suomalaisen seurakunnan rippikoululaiset, joilla teetettiin keväällä 2010 tutkimuskysely koskien rippikoulua. Vaasan suomalaisessa seurakunnassa vuonna 2010 rippikoulun käy $N=377$ nuorta, lukuun on laskettu myös ne, jotka ovat käyneet rippikoulun muualla. Tyttöjä rippikouluun osallistui 197 ja poikia 180. Kyselyyn vastanneita oli $n=137$, joista 84 oli vastasi olevansa tyttöä ja 48 poikia. Kyselyyn vastanneista kuusi vastausta piti hylätä epäasiallisen vastaamisen vuoksi. Vastaajat osallistuivat rippikoululeireille Vaasan seurakuntayhtymän Lepikon, Österhankmon tai Alskathemmetin leirikeskuksissa tai sitten Itävallassa pidettävälle leirille. (Sanna Rahko henkilökohtainen tiedonanto 14.9.)

Kysymykseen koskien kaupunkirippikoulua ei tullut yhtään vastausta. Vastauksien puuttuminen oli mahdollisesti aikataulusta johtuva, kaupunkirippikouluun osallistuvat eivät ehkä ehtineet täyttää kyselylomakkeita ennen kuin ne kerättiin analysoitavaksi. Tutkimuksen kysely käsiteltiin webropol-ohjelman avulla. Webropol on Internetissä oleva datan analysoinnin ja tiedonkeruun työkalu. Tutkimukseni analysointivaiheessa syötin webropol -ohjelmaan rippikoulu-
laisten antamat vastaukset. Webropol -ohjelman avulla sain monivalintakysymyksiin prosentuaalisen jakauman. Avoimista kysymyksis-

tä ryhmittelin vastausten perusteella pääteemat, joiden alle lajittelin vastaukset, näin myös avoimet vastaukset saivat numeraalisen muodon.

8.4 Kyselyn laadinta

Kysymysten muotoiluun ja lomakkeen laadintaan liittyy paljon eri näkökulmia, mitkä pitää ottaa huomioon. Kysymyksissä laadittaessa käytetään useimmiten kolmea muotoa, avoimet kysymykset, monivalintakysymykset sekä asteikkoihin eli skaaloihin perustuva kysymystyyppi. (Hirsjärvi ym. 2004, 192.) Omassa kyselyssäni kysymykset on esitetty avoimena tai monivalintakysymyksinä. Tutkimuksessani käytin Likertin-asteikkoa monivalintakysymyksissä esitettyjen väitteiden mittarina. Monivalintakysymyksissä on tärkeää, että vastausvaihtoehtoja on mahdollisimman paljon (Alkula 1994, 134). Avointen kysymysten tarkoitus oli poistaa kulttuurissa olevia oletuksia, jotka vaikuttavat tutkijaan. Kulttuuria tutkiessa tarkoituksena ei ole hypoteesien todistaminen vaan kyseenalaistaminen ja näkökulman laajentaminen (Alasuurtari 1993, 206.) Mielestäni oman näkökulman laajentaminen ja kyseenalaistaminen ajatuksena on haasteellinen. Avointen kysymykset ovat sitä varten, että tutkimus toisi esille rippikoululaisten näkökulman ilman tutkijan valmista vastausmäärittelyä. Avointen kysymysten vastaukset voivat olla niitä, jotka laajentavat tutkijan näkökulmaa rippikoulukulttuurista. Tärkeää kyselylomakkeen laadinnassa on se, että lomakkeesta tulee selkeä, kysymykset on rajatut ja lyhyitä. Tärkeää on myös, että kysymyksissä ei ole kaksoismerkitystä, kysymyksiä tulee olla sopiva määrä ja oikeassa järjestyksessä sekä sanojen valinnat ja käyttö tuovat selkeän ja oikean asian esille. (Hirsjärvi ym. 2004, 192.)

Omassa tutkimuksessani pidin kyselylomakkeen teossa tärkeänä, että lomake on selkeä ja helposti vastattava. Käytännössä tämä tarkoitti, että pyrin pitämään kysymykset niin lyhyinä, että ne mahtuvat yhdelle riville. Pyrin myös siihen, että yhdessä kysymyksessä kysytään vain yhtä asiaa, jolloin kaksoismerkityksen riski vähenee. Monivalintavaihtoehto kysymysten tarkoituksena on myös antaa mahdollisuus vastata nopeasti ja ilman ehdotonta keskittymistä.

Hyvässä kysymysjärjestyksessä esitetään alussa helpot kysymykset, keskivaiheilla vaikeat ja lopussa arkaluontoiset kysymykset.

Kysymysten muotoilussa tulee ottaa huomioon

1. kysymyksen tarpeellisuus ja hyödyllisyys
  2. Samaa aihetta mittaavien kysymysten määrä
  3. Vastaajien kyky vastata kysymyksiin
  4. Kysymysten yleisyysaste ja saatavan tiedon luotettavuus
  5. Kysymysten tasapaino
- (Hytönen, Isoviita & Lahtinen 1995, 66.)

8.5 Tutkimukseni kyselylomakkeen sisältö

Tässä kappaleessa käyn lyhyesti läpi kyselylomakkeeni muodostumista. Kysymyksiin vaikutti paljon työelämätahon kiinnostuksen kohteet. Työelämätaho halusi tietää, mistä rippikoululaiset saavat tietää rippikouluista, ja mitkä asiat ovat vaikuttaneet heidän rippikouluun osallistumiseen. Yksi tärkeä näkökulma tutkimuksessani oli, mitkä tekijät vaikuttivat nuorten rippikouluun tulemiseen. Kyselylomakkeessa oli kysymys siitä, mistä nuoret ovat kuulleet rippikoulusta, ja monivalintakysymys siitä mikä tai kuka vaikutti eniten heidän rippikouluun osallistumiseensa. Tutkimukseni yhtenä päämääränä oli saada selville, mitä rippikoululaiset ajattelevat rippikoulusta. Kyselylomakkeessa kysyttiin, mitä rippikoululaiset olivat kuulleet rippikoulusta, mikä rippikoululaisten mielestä rippikoulun tehtävä on, ja mikä rippikoululaisten mielestä on rippikoulun tärkein asia. Mielenkiintoista olisi sellainen tilanne, että vastaaja vastaisi, että on kuullut vain negatiivisia asioita rippikoulusta, ja silti tulisi rippikouluun. Mitkä ovat tällöin hänen motiivinsa? Tutkimuksen tarkoituksena on saada selville mikä tuo rippikouluun. Epäilen, että paras mainos rippikoulusta on hyvin vedetty rippikoulu. Yleisesti on liikkeellä ajatusmalli kirkosta palveluntarjoajana. Monet kirkon työntekijät vierastavat tätä ajatusta. Olen työssäni huomannut, että kun nuoret tulevat seurakunnan järjestämään rippikouluun, monilla heistä on selkeät odotukset rippikoulusta. Markkinataloudesta tuttua kysynnän ja tarjonnan laki -ajatusta voidaan siis soveltaa myös rippikouluun. Kyselylomakkeessa oli monivalintakysymys rippikoululaisten odotuksista. Kysymyksen yksi näkökulma oli rippikoulun opetuksissa, mitä nuoret haluavat rippikoulussa oppia. Pohdintaosiossa käsittelen sitä kuinka rippikoululaisten odotukset kohtaavat rippikoulusuunnitelman 2001 asettamat tavoitteet rippikoululle. (Liite 1.)

Kyselylomakkeessa kysyin myös sitä, miksi nuoret hakivat valitsemalleen rippikoululeirille. Vaasan suomalaista seurakuntaa kiinnosti tietää, lisääkö seurakunnan laaja erityisrippikoulumäärä nuorten osallistumista rippikouluun. Työelämätahoa kiinnosti myös tietää, miten nuoriin vaikuttaa leirikeskus, tai se missä leiri pidetään. Tai vaikuttaako nuorten rippikouluun tulemiseen leirin ajankohta tai se, että lähteekö samalle leirille kavereita. Vaasan suomalaisessa seurakunnassa nuoret käyvät joko leiri- tai kaupunkimuotoisen rippikoulun. Kyselylomakkeessa oli kysymykset erikseen niille, jotka käyvät leiririppikoulun ja niille, jotka käyvät kaupunkirippikoulun. Kaupunkirippikoululaisille esitetty kysymys käsittelee yleistä oletusta, että kaupunkirippikouluihin osallistuvat ne nuoret, jotka eivät pärjää leirioloissa, jotka haluavat olla yöt kotona, tai että kaupunkirippikoululle osallistuvat ne, jotka ovat syrjäytyneitä. Tämän hypoteesin vahvistamiseksi tai kumoamiseksi ajattelin kysyä kaupunkirippikoululaisilta miksi he osallistuvat kaupunkirippikouluun. Leiririppikoululaisille suunnatun kysymyksen tarkoituksena on saada selvää siitä, mikä vaikutti leiriläisen leirivalintaan. Lähtökohta tälle kysymykselle oli miksi toiset leirit ovat ylisuosittuja, ja toiset pitää perua. Tutkimuksen yksi kysymys olikin, lisäävätkö erityisrippikoulut rippikoulun käymismotivaatiota, ja oliko tarjontaa tarpeeksi, ja mitä vielä voisi olla tarjolla. Vaasan suomalainen seurakunnalla on erityisrippikoulutarjontaa mm. vaellus-, laskettelu-, luovantoiminnanrippikouluja, joiden tarkoitus on lisätä nuorten rippikoulukiinnostusta. (Liite 1.)

Kysymyslomakkeen viimeinen kysymys koskee ajatusta, että rippikoulun on ”in” yhteiskunnassa. Mikä on nuoren mielestä rippikoulun suosion salaisuus? Työelämä taho pyysi, että lisäisin vielä tämän kysymyksen. Aikaisempien kysymysten kohdalla esitinkin jo väittämän, että jos nuoret ovat saaneet kuulla hyviä asioita rippikoulusta, ja positiivinen palaute kiertää nuorten keskuudessa, rippikoulu pysyy voimissaan, ja nuoret vuodesta toiseen tulevat leirille. Tämän kysymyksen tarkoituksena oli antaa nuorille itselleen mahdollisuuden vastata, mikä heidän mielestään oli tuo rippikoulun suosion syy. (Liite 1.)

9 OPINNÄYTETYÖNPROSESSIN KUVAAMINEN

Tutkimusprosessini käynnistyi keväällä 2009, kun otin yhteyttä Vaasan suomalaisen seurakunnan nuorisotyön johtajaan Kari Hietamäkeen ja kysyin opinnäytetyöaihetta. Olen kyseisen seurakunnan kasvatti, ja tästä syystä Vaasan suomalainen seurakunta oli hyvä kohde. Seurakunnasta tuli muutama ehdotus tutkimuksen aiheeksi. Opinnäytetyöni aiheen valitseminen lähti liikkeelle kolmesta eri näkökulmasta: että siitä voisi olla hyötyä työelämälähteelle, että opinnäytetyö sopisi kirkon nuorisotyönohjaajan opintoihin ja että minulla olisi kiinnostusta aiheeseen. Näistä valitsin tutkimuksen rippikoulutyön parissa, johtuen omasta rippikoulutyötaustastani. Olin ollut tekemässä jo monta rippikoulua ja tiesin, että monta on vielä edessä.

Aiheen valinta oli suuri askel eteenpäin, kohti valmistumista. Opinnäytetyöprosessi lähti liikkeelle hitaasti, olinhan aloittanut sen kuitenkin hyvissä ajoin, eikä minulla ollut mitään kiirettä työn kanssa. Kesällä 2009 aloitin teoriaosuuden tutkimisen ja kirjoittamisen. Halusin kirjoittaa ylös rippikoulutyön historiaa, mistä ja miten rippikoulukäytäntö on tullut tähän päivään, miten kirkko on saanut aikaan tämänlaisen uskomattoman kohtaamismahdollisuuden nuorten kanssa. Tutkimusta tehdessä pohdin myös minua ja seurakuntaa mietityttävää aihetta, mikä motivoi nuoria tulemaan rippikouluun. Tämän aiheen ympärille keräsin tietoa teoriaosuudessa, ja tämän aiheen ympärillä pyöri myös osa kysymyksistä kyselykaavakkeessakin. Teoriaosuudessa tutkin, jotka vaikuttavat ihmisten päätöksiin, ja minkälaista uskonnollista kehitystä 14–15-vuotiaalla nuorella on.

Tietoperustassa nostin esille niitä erilaisia rippikoulumuotoja, mitä eri puolilla Suomea järjestetään. Vaasan suomalaista seurakuntaa kiinnosti tietää, kuinka paljon erityisrippikoulujen runsas tarjonta vetää nuoria rippikouluun. Tutkin myös aikaisempia tutkimuksia aiheesta, muun muassa Kati Niemelän tutkimusta Tampereen seurakunnassa. Siinä hän pohti samaista aihetta kuin minä eli mikä saa nuoret tulemaan rippikouluun. Teoriaosuuden tarkoituksena on käsitellä sitä kaikkea, mikä tulee esille tutkimusosioissa. Kun kysyn motivaatiosta, rippikoulun suosioista, niin tiedän, ja opinnäytetyöni lukija tietää, mitä nämä tarkoittavat ja miksi kysyn niitä. Jos lukija ei esimerkiksi tiedä, että suomalainen rippikoulujärjestelmä on ainutlaatuinen tapa kohdata suurin osa suomalai-

sista 15-vuotiaista nuorista, hän varmasti kovasti ihmettelee minun asettamia ennakkoletuksiani, kuten kysymys ”mikä mahtaa olla rippikoulun suosion salaisuus?”.

Tutkimukseni rajat sekä työelämätahon toivomukset tutkimuksen tutkimusongelmista ja kyselylomakkeen kysymyksistä alkoivat tarkentua syksyllä ja keväällä 2009–2010. Pitkin kevättä 2010 teoriaosuus laajentui tiedoilla, esimerkiksi siitä minkälainen on rippikouluikäinen nuori, mistä ihmisen motiivit tulevat, ja mitkä asiat voivat ihmisen valintoihin vaikuttaa. Keväällä 2010 aloitin tutkimukseni kyselylomakkeen kysymysten tekemisen. Tarkoitukseni oli saada tutkimukseni kyselyosio teetetystä rippikoulun käytävillä nuorilla ennen kesää 2010. En teettänyt tutkimusta talvirippikoululaisilla ajan puutteen vuoksi, en ehtinyt saada tarpeeksi teoriapohjaa ja tietoa kyselytutkimuksen tekemisestä ennen talvirippikoululeirejä. Lähetin tutkimuksen Vaasan suomalaiseen seurakuntaan toukokuussa 2010, jossa se tulostettiin ja jaettiin rippikoulujen opettajille, jotka jakoivat kysymyslomakkeet rippikoululaisille ja valvoivat kyselylomakkeen täyttöö.

Tutkijan on tarkoitus olla mahdollisimman neutraali, objektiivinen, ulkoapäin katsova. Lähtökohdat tutkimukselleni olivat ristiriitaiset, tutkin työelämätaholle ja halusin vastata heidän kysymyksiinsä eli olla objektiivinen ulkoapäin katsoja. Kuitenkin realistinen tilanne oli, että olen itsekin rippikouluopettaja, joka mielellään näkisi nuoret Jumalan luokse kaipaavina lapsina. Aihetta kertoessani ystäville ja opiskelutovereilleni, suurin osa oletti, että vastauksien pohjasta tulisi esille, että nuoret odottavat vain hauskanpitoa ja heidät saa leirille kaverit, vanhempien painostus tai lahjat, jotka leirin jälkeen konfirmatiojuhlassa odottavat. Opinnäytetyötä tehdessäni olen pohtinut tätä minulle ehdotettua hypoteesia, ja sen vaikutusta työhöni. Olen huomannut, kuinka olen halunnut löytää muunlaista vastausta esitetyn väittämän tilalle. Olen toivonut, että ihmisillä olisi kuitenkin jonkinlainen tarve saada tietää Jumalasta, ihmisen syvimmästä olemuksesta, jonkinlaista kaipuuta Korkeimman luokse. Halusin löytää tutkimuksestani vastauksia myös siiltä kannalta, että rippikoulusta etsittäisiin vastauksia elämän todellisesta todellisuudesta.

Kesän 2010 aikana tallensin vastaukset webropoliin, ja kesän lopussa oli tutkimuksen analyysiosio valmis. Kesän 2010 aikana myös teoriaosuus tarkentui. Kun tulokset oli analysoitu, tein kysymyksistä tarkat diagrammit ja näistä tuloksista PowerPoint – esi-

tyksen, jonka lähetin Vaasan suomalaisen seurakunnan nuorisotyönjohtajalle. Hän esiteli tutkimuksentulokset rippikoulutyön palautepalaverissa. Syksy 2010 kului opinnäytetyötä tarkentaen ja yksityiskohtia viilaten.

10 TUTKIMUSTULOKSIEN ESITTELY

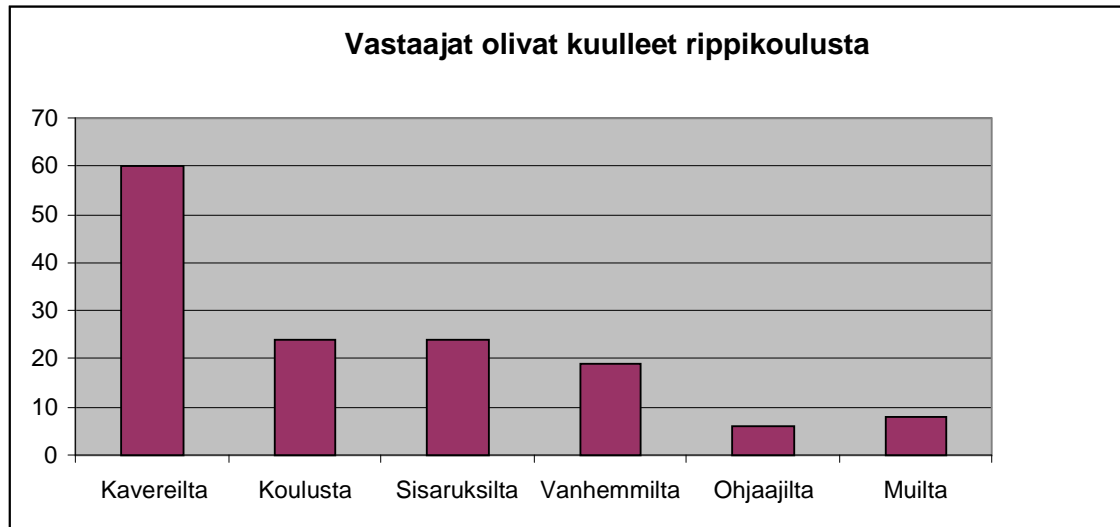
Kvantitatiivisen tutkimuksen analyysissä merkittävä näkökulma on numeerisessa analyysin muodossa, eli kaikki informaatio pitää pystyä muuttamaan numeeriseen muotoon. Kvantitatiivinen tutkimus pohjautuu siis mittaamiselle. Mittaus voi olla tyypitellyä, luokittelua, järjestämistä ja niin edelleen. Kvantitatiiviseen tutkimukseen kuuluu vertailukelpoisten tietojen hankkiminen kohdejoukosta. Tutkimusta analysoidessa voidaan selittää tyypillisimpiä piirteitä tai sitä, miten asiat jakautuvat, mutta analyysiä voidaan myös syventää, tutkia sitä, mitä yhteyksiä asioiden välillä on (Alkula ym.1994, 281–282). Tutkimukseni toteutettiin vain osalla 2010 vuoden rippikoululaisista, työni otos oli $n=137$, joista tyttöjä oli 84 ja 48 poikia. Kuitenkin tutkimukseni kohdistui kaikkiin vuoden 2010 rippikoululaisiin, eli perusjoukko oli $N=377$. Luvussa 11 analysoin tutkimustuloksia. (Alkula 1994, 215.)

Tutkimuksessani Vaasan suomalaisen seurakunnan rippikoulutyöstä teetin kyselylomakkeen vuoden 2010 rippikoululaisilla. Kysymykset olivat joko monivalintakysymyksiä, joissa piti ympyröidä numero sen mukaan kuinka vahvasti väittämän koki, tai sitten avoimia kysymyksiä, joihin pystyi vastaamaan avoimesti ja kuinka paljon tahansa. Tässä kappaleessa esitän tutkimuksen tuloksia. Avoimien kysymysten vastaukset esitetään pylväsdiagrammeihin ja monivalintakysymykset kaaviossa. Tutkimuksen analysointi ja vastauksien vertailu aiempiin tutkimustuloksiin tapahtuu vasta myöhemmissä kappaleissa.

10.1 Avoin kysymys siitä keneltä vastaajat olivat kuulleet rippikoulusta

Kysymyslomakkeen kysymys, mistä olet kuullut rippikoulusta, oli avoin kysymys. Vastauksista löytyi viisi pääteemaa: kaverit, koulu, sisarukset, vanhemmat ja seurakunnan työntekijät. Vastaukset jakaantuivat näin 60/133 vastasi kavereilta, 24/133 koulusta, 24/133 sisaruksilta, 19/133 vanhemmilta ja 6/133 rippikoulun ohjaajilta. Vastauksissa oli myös 8/133 kappaletta muita yksittäisiä vastausvaihtoehtoja.

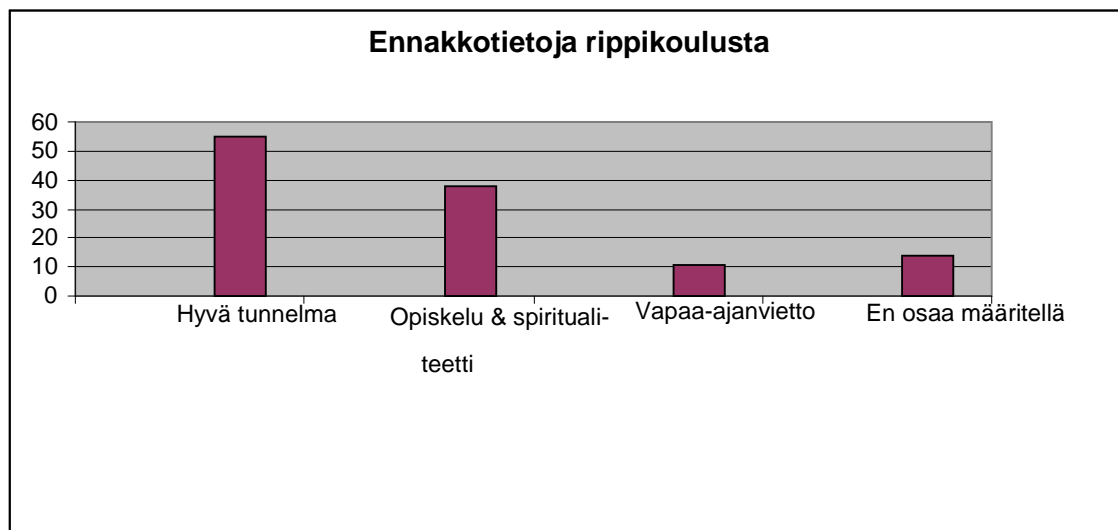
KUVIO 1

10.2 Avoin kysymys rippikoululaisten ennakkotiedosta

Kysymys nuorten rippikoulun ennakkotiedoista oli avoin kysymys. ”Mitä olet kuullut rippikoulusta” -kysymyksen vastauksista näkyi selkeästi kahta näkökulmaa; toiset vastaukset käsittelevät rippikoulun sisältöä, ja toiset vastaukset käsittelevät rippikoulun tunnelmaa. Tulokset on jaoteltu neljään eri ryhmään vastaamaan vastauksien pääteemoja. Kysymykseen vastanneita oli 129, joista 55 oli kuullut, että kuinka leirillä on *hyvä tunnelma, kivaa, hauskaa tai mukavaa*. Toinen pääteema vastauksissa oli opiskelu ja hengellisyys, 38/129 vastaukset käsittelevät muun muassa sitä, että leirillä opiskellaan, rukoillaan ja käydään kirkossa. Vastaukset esimerkiksi *Että siellä on hauskaa ja siellä oppii asioita Jumalasta. Opetellaan erilaisia uskonnollisia asioita ja pidetään hauskaa ja tutustutaan toisiin leiriläisiin. Pitää opetella jotain käskyjä. Siellä opetellaan luterilaisia oppeja, lauletaan gospelia ja virsiä ja luetaan Raamattua*. Vastauksista löytyi myös konkreettisia hyvän tunnelman luovia tekemisiä, jotka koskivat vapaa-aikaa, joten vapaa-ajanvietto tuli yhdeksi pääteemaksi. *Paljon yhteistä toimintaa, aikaisia aamuherätyksiä ja luovalla on omien taitojen kehittämistä. Isoiset järjestävät pelejä ja leikkejä*. Vapaa-aikaa kommentoivia vastauksia oli 11/129 kappaletta. 14/129 vastaajista ei osannut kertoa mitään tarkasti tai ollenkaan ”jotain, kaikkea, en tiedä”

KUVIO 2

10.3 Rippikoululaisilla halu päästä kummiksi ja saada vihkiminen kirkossa

Vaasan suomalaisen seurakunnan kesän 2010 rippikouluun osallistuvien nuorten rippikouluun tulemiseen vaikutti eniten se, että pääsee kummiksi ja saa vihkimisen kirkossa. Vastaajista 51,9 % vastasi tämän syyn tärkeimmäksi. Tämä syy on kauaskantoinen, siitä ei saa palkintoa heti. Näyttää siltä, että häät ja kummius on unelma, jota tavoitellaan, ja rippikoulun on se, joka antaa niihin oikeudet. Toiseksi tärkein syy rippikouluun tulemiselle oli kaverit. 44,2 % vastaajista piti kavereita tärkeänä tai erittäin tärkeänä vaikuttajana rippikouluun osallistumisessa.

Vanhemmat vaikuttivat nuorten arvion mukaan vähän tai ei ollenkaan nuoren osallistumiseen rippikouluun, 54 % vastasi näin. Sisarukset vaikuttivat vielä vähemmän, 68,6 % vastasi, etteivät sisarukset vaikuttaneet heidän rippikouluun tuloonsa.

Rippikouluun tulemiseen vaikutti huomattavasti kirkollisia oikeuksia vähemmän leirin ajankohta tai mielenkiintoinen leirivaihtoehto. Hyvä ajankohta oli 22 % vastaajalle merkittävä tai erittäin merkittävä kriteeri rippikoulu osallistumisessa. Mielenkiintoinen leirivaihtoehto vaikutti 28 prosentille paljon tai erittäin paljon. Seurakunnan mainostus leiristä infotilaisuuksien tai rippikouluesitteiden kautta vaikutti yli 50% mielestä vähän tai ei ollenkaan.

Rippikoululaisten tulemiseen vaikutti

TAULUKKO 1	Erittäin paljon tai paljon	Jonkin Verran	Vähän tai ei ollenkaan
Oikeus päästä kummiksi ja saada vihkeminen kirkossa	51,90 %	28,50 %	20 %
Kaverit	44,20 %	26,50 %	29,40 %
Konfirmaatiojuhlan saaminen	33,60 %	24,60 %	41,80 %
Mielenkiintoisen rippikouluvaihtoehdon löytäminen	28,20 %	32,60 %	39,30 %
Hyvän ajankohdan löytäminen	22,00 %	27,90 %	50 %
Vanhemmat	17,80 %	28,10 %	54 %
Infot kouluissa	15,00 %	34,10 %	51,00 %
Sisarukset	13,20 %	18,20 %	68,60 %
Ripariesite	12,50 %	26,50 %	61,10 %
Vaikuttaisiko tieto leirinopettajista leirisi valintaan	10 %	20,90 %	69,40 %

10.4 Vastaajien odotukset rippikoulua kohtaan

Erityisen paljon rippikoululaiset odottivat rippikoululta hauskanpitoa, kavereiden kanssa olemista ja vapaa-ajan ohjelmaa. Kavereiden kanssa olemista odotti paljon tai erittäin paljon 89 %, hauskanpitoa saman verran ja vapaa-ajan ohjelmaa 76,5 %. Rippikoulun yleistavoitteiden mukaisia odotuksia odotettiin jonkin verran. Opetusta Jumalasta odotti paljon tai erityisen paljon 17,2 %, opetusta Jeesuksesta odotti 18 %, ja kristinuskon ymmärtämistä odotti paljon tai erityisen paljon 22,8 %. Suurin osa vastaajista odotti hengellisiin, arvo- ja seurakunta-asioihin tutustumista ”jonkin verran.” Rippikoulun opetuksellisesta annista vastaajat odottivat opetusta seurustelusta ja parisuhteesta, sitä odotti 26,6 % paljon tai erittäin paljon. Rippikoululaiset odottivat myös keskustelua ja näkökulmia elämän tarkoituksesta, 25,7 % odotti paljon tai erittäin paljon ja jokin ver-

ran odotti noin 40 %. Kaikista vähiten nuoret odottivat oman paikan löytämistä seurakunnassa, 63,9 % vastaajista odotti sitä vähän tai ei odottanut sitä ollenkaan.

Rippikoululta odotetaan

TAULUKKO 2	Erittäin paljon tai paljon	Jonkin verran	Vähän tai erittäin vähän
Hauskanpitoa	88,9 %	8,90 %	2,20 %
Kavereiden kanssa olemista	88,9%	8,10 %	2,90 %
Vapaa-ajan ohjelmaa	76,50 %	17,60 %	5,90 %
Uusiin ihmisiin tutustumista	68 %	20,40 %	12,00 %
Opetusta seurustelusta, parisuhteesta ja avioliitosta	26,6 %	37,80 %	35,60 %
Keskusteluja ja näkökulmia elämän tarkoituksesta	25,70 %	39,70 %	34,50 %
Oppia ymmärtämään enemmän kristinuskosta	22,80 %	36 %	41,20 %
Arvo- ja moraalikysymyksien pohdintaa	18,80 %	38,30 %	43 %
Oppia tietämään enemmän Jeesuksesta	18 %	31,60 %	50,00 %
Seurakunnan toimintaan tutustumista	17,70 %	36 %	46,30 %
Opetusta Jumalasta	17,20 %	35,80 %	47 %
Opetusta seurakunnan toiminnasta	15,70 %	30,60 %	53,80 %
Että löytäisin oman paikkani seurakunnassa	10,50 %	25,60 %	63,90 %

10.5 Vastaajat kokivat tärkeänä rippikoulua valitessaan

Kavereiden tärkeys rippikoulussa näkyy myös tämän kysymyksen vastauksissa. 79 % vastaajista koki kavereiden lähtemistä samalle leirille paljon merkittävänä tai erittäin merkittävänä asiana.

Tässä kysymyksessä tutkittiin sitä, kuinka paljon rippikoululaisten leirivalintaan vaikuttivat erityisrippikouluvaihtoehdot. Eniten, 56 % prosenttia, vastasi, että erittäin paljon tai paljon. Toinen erityisrippikouluihin liittyvä kysymys oli, kuinka paljon vaikutti mahdollisuus harrastaa omaa harrastusta rippikoulussa. Yli 50 % vastuksista oli vähän tai ei ollenkaan. Tähän vastaukseen vaikutti se, että harrastuspainotteisilta rippikouluilta ei tullut montaa vastausta, ja niistäkin oli vaikea päätellä, mitä kukin pitää harrastuksestaan.

Joillekin rippikoululeireille on enemmän kysyntää kuin toisille, jotkut rippikoululeirit ruuhkautuvat toiset eivät. Kysymykset siitä onko ajalla ja paikalla väliä, esittää kaksi vaihtoehtoa leirien ruuhkautumisen syyksi. 46,6 % vastaajista ajatteli, että ajankohdalla on erittäin paljon tai paljon väliä. Vaasan seurakuntayhtymällä on kolme leirikeskusta, joissa Vaasan suomalainen seurakunta pitää leirejä. Leirikeskuksella oli myös paljon tai erittäin paljon väliä. Koska vastaajista niin moni piti leirikeskusta tärkeänä seikkana rippikoululeirivaihtoehtoa valitessa tein ristiintaulukoinnin näiden vastausten osalta, minne nämä ”erittäin paljon väliä” -vastaajat menevät leirille. 34 vastaajasta 21 oli Österhankmon menijöitä, 9 Lepikkoon, 3 Alskathemmettiin ja 2 Itävaltaan menijöitä. Tämän kysymyksen tuloksia tarkastellessa pitää ottaa huomioon, että otoksen vastaajista 51 oli menossa Lepikon leirikeskukseen, 29 Österhankmon leirikeskukseen, 8 Alskathemmettiin ja 17 Itävaltaan. Kysymyksessä kysyttiin vain leirikeskuksia Lepikko, Österhankmo ja Alskat, ei Itävaltaa, mutta muutamat siihen vastasivatkin Itävalta. Tämän vastaustuloksen mukaan Österhankmoseen rippikoululeirille menijöille leirikeskuksen merkitys on tärkeämpi kuin muille menijöille, joten voisi siis myös olettaa, että heidän mielestensä Österhankmon leirikeskus olisi paras paikka viettää rippikoululeiriä. Monet rippikoululaiset ja varsinkin heidän vanhempansa ovat konfirmaation jälkeisillä juhlilla sanoneet, että on ollut tärkeää, että rippikoululeiri on sopinut kesän aikatauluun. Varsin usein alkukesän leirien jälkeen vanhemmat ja heidän nuorensa ovat todenneet, että oli

hyvä, että leirin sai heti pois alta, näin loppukesästä on aikataulussa tilaa hetken mieli-johteille. Koska vastausta ei saatu kaikilta, on vaikea sanoa, mikä oli vuoden 2010 halutu-
in ajan jakso rippikoululle, mutta tutkimuksesta näkyy että ihan ilmiselvästi sillä oli merkitystä.

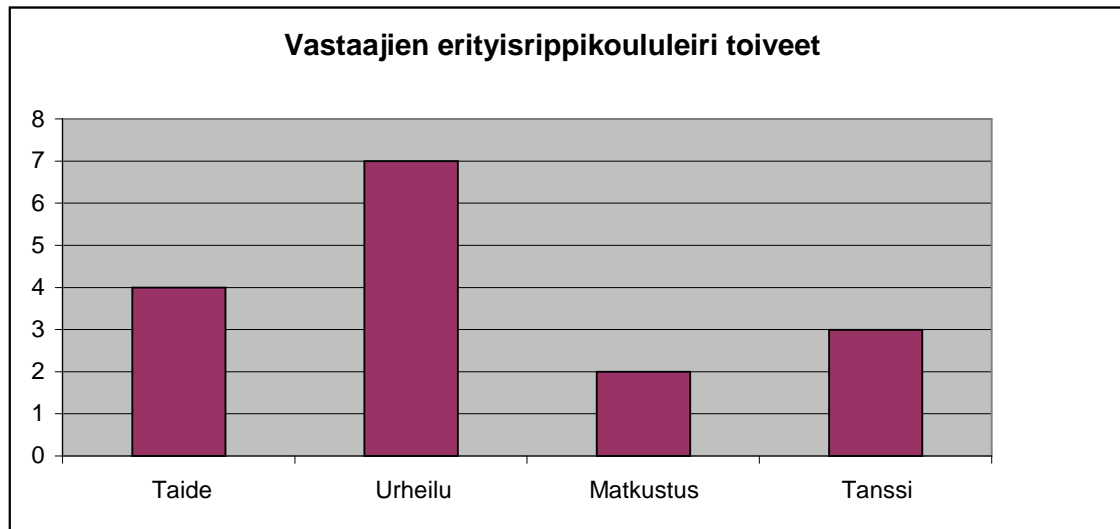
Rippikoulua valitessa tärkeä oli

TAULUKKO 3	Erityisen paljon tai paljon	Jonkin verran	Vähän tai ei ollenkaan
Kavereiden lähteminen samalle leirille	79,00 %	9,70 %	11 %
Mielenkiintoisen leirivaihtoehdon löytyminen	56,00 %	23,10 %	20,90 %
Hyvä ajankohta kesällä	46,60 %	21,80 %	31,60 %
Leirikeskus	44,30 %	32 %	23,80 %
Mahdollisuus harrastaa omaa harrastusta rippikoulussa	24,40 %	25,20 %	50,4%

10.6 Erityisrippikouluvaihtoehtoja oli vastaajien mielestä tarpeeksi

Kysymykseen erityisriparivaihtoehtoista tuli vastauksia 78 kappaletta, joista 58:n mielestä vaihtoehtoja oli tarpeeksi, eikä heillä ollut lisäehdotuksia, 7/78 en tiedä -vastausta ja 17/78 lisäehdotuksen kanssa olevaa vastausta. Tutkimuksessani ilmenneiden vastauksien mukaan suurin osa vastanneista nuorista oli tyytyväisiä seurakunnan tarjoamiin harrastepainoiisiin rippikouluvaihtoehtoihin. Lisätoiveissa oli 3/78 toivetta tanssiriparille, samoin jalkapalloriparille sekä musiikkiriparille. Rippikoulumatkoja toivoi 2/78 ja yhden toiveen sai ratsastusripari, draamaripari, österinripari, voimistelu-, lentopallo- ja uintiripari. Suurimman osan mielestä erityisrippikouluvaihtoehtoja oli tarpeeksi.

KUVIO 3

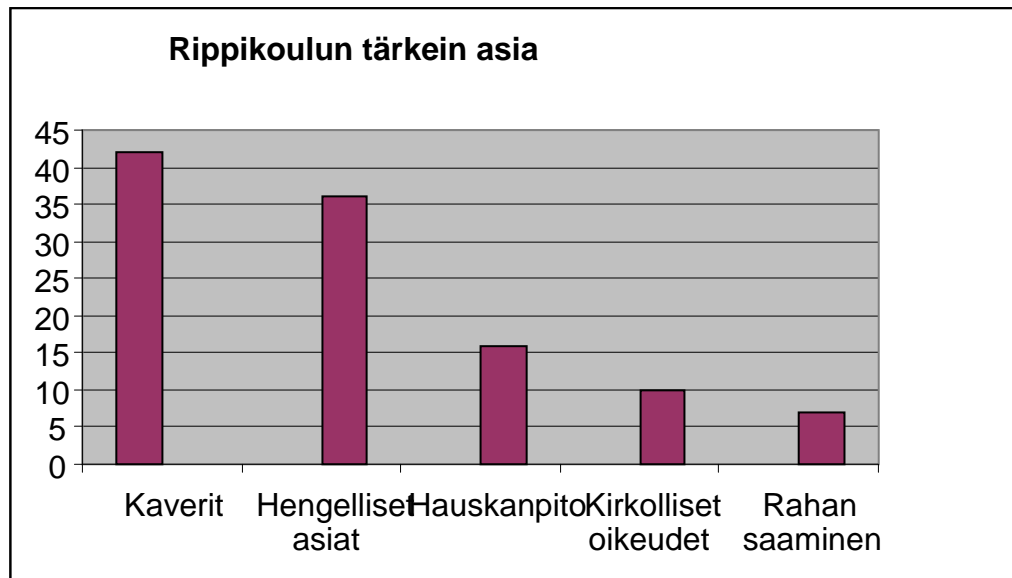

10.7 Rippikoulun tärkein asia nuorille on kaverit

Mikä on mielestäsi tärkein asia rippikoulussa – kysymys oli avoin, ja vastauksissa näkyi selkeästi kavereiden läsnäolon tärkeys. Vastauksista löytyi viisi pääteemaa. 42/121 vastanneista kokee kavereiden läsnäolon tai uusiin kavereihin tutustumisen mahdollisuuden tärkeimmäksi asiaksi rippikoulussa. 36/121 kirjoittaa, että tärkein asia rippikoulussa on hengelliset asiat, kristinusko, usko ja niiden oppiminen. Esimerkiksi vastauksissa oli, että *Kristinuskosta ja Jeesuksesta oppiminen ja mahdollisuus mennä myöhemmin naimisiin, Oppia omasta uskosta lisää, Tutustua ihmisiin ja oppia tuntemaan Herraa paremmin*. Vastanneista 10:n mielestä kirkolliset oikeudet tai konfirmaatio on tärkein asia rippikoulussa. *Sen jälkeen (konfirmaation) saa oikeuden tulla kummiksi ja mennä naimisiin kirkossa*. 16/121 mielestä hauskanpito on parasta. *Että tutustuu uusiin tyyppeihin ja hauskanpito, Hauskuus*. 7/121 mielestä rahan saaminen on parasta rippikoulussa. *Saa rahaa ja että pääsee kirkossa naimisiin ja että pääsee kummiksi, Et saa rahaa*. Kysymykseen vastasi yhteensä 121.

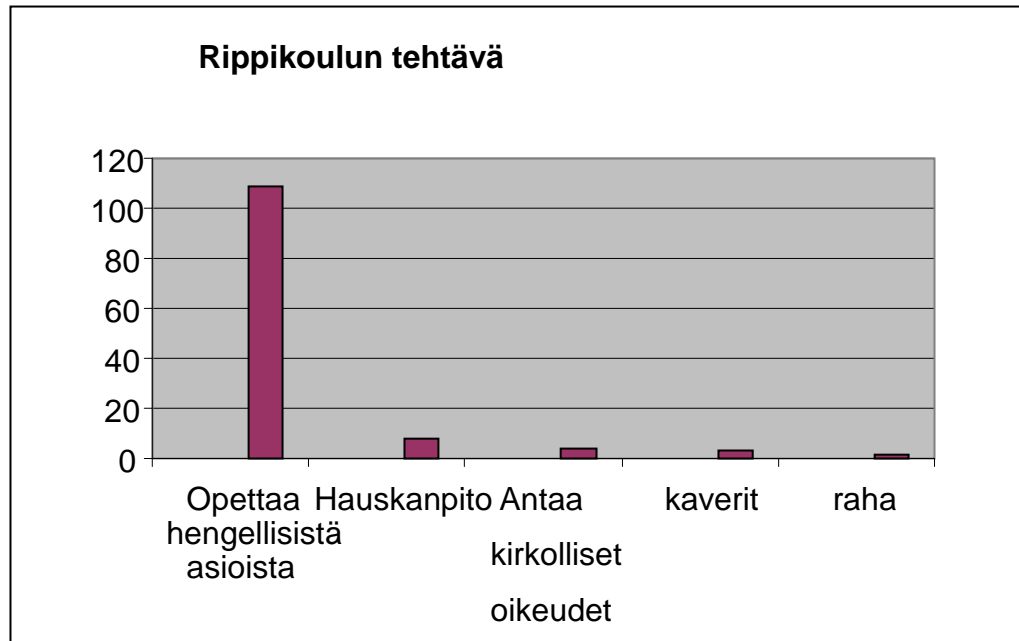
KUVIO 4

10.8 Rippikoulun tehtävä on opettaa

Kyselylomakkeen avoimena kysytty kysymys rippikoulun tehtävästä sai selkeän vastauksen, vastaajien mielestä rippikoulun tarkoitus on opettaa. Teemoittelun kautta löytyi vastauksille neljä eri teemaa, joista eniten vastauksia sai hengellisten asioiden opettaminen. Hengellisten asioiden opettaminen sisältää ajatukset, että rippikoulu opettaa Jumalasta, Jeesuksesta, elämästä, Raamatusta, opettaa uskosta, opettaa kristinuskosta sekä ajatuksen, että rippikoulu opettaa elämää varten. *Opettaa kristinuskoa ja tarjota ikimuistoinen kokemus, Antaa oppia kristinuskosta, Jumalasta ja Jeesuksesta. Opettaa nuorille jumalanpalveluksesta ja antaa mahdollisuus unohtumattomaan hauskanpitoon.* Kristinuskon asioiden opettamiseen ja oppimiseen liittyviä vastauksia oli 109 kappaletta. Muita rippikoulun tarkoitusperiä rippikouluun osallistuvat nuoret olivat määritelleet rahan, kaverit, hauskanpidon, sekä kirkolliset oikeudet, häät, kummiuden ja konfirmaation sekä muita yksittäisiä syitä. Tähän kysymykseen vastasi 122 eli kyselyyn vastanneista 17 jätti vastaamatta.

KUVIO 5

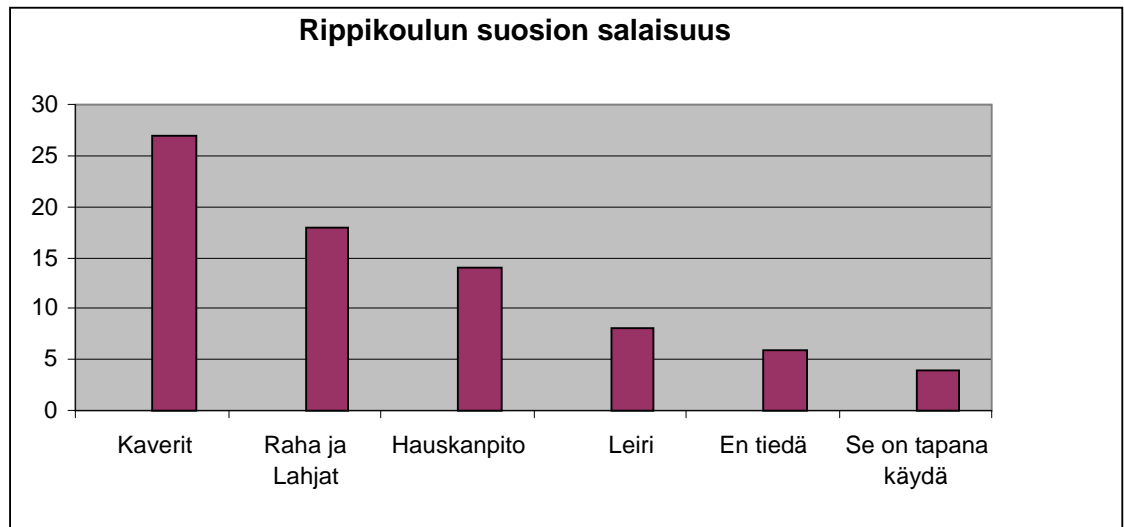

10.9 Rippikoulun suosion salaisuus

Viimeisenä kysymyskaavakkeessa oli avoin kysymys koskien rippikoulun suurta suosiota Suomessa. Tutkimuksen yhdessä tutkimuskysymyksessä annettiin nuorille arvioitavaksi, mitä nuoret ajattelevat muiden nuorten rippikouluaktiivisuuden syiksi. Kysymyksellä on reliabiliteettiongelma. Ongelmaksi ilmeni se, etten ole ihan varma, ymmärsivätkö nuoret kysymyksen oikein. Vastausten muodot olivat lyhyitä ”kaverit, hauskanpito.” Lyhyistä vastauksista on vaikea tietää, mitä vastaaja on tarkoittanut. Tarkoittaako vastaaja, esimerkiksi vastauksella kaverit, että rippikoulu on suosittua, ja nuoret osallistuvat rippikouluun, koska leirillä voi olla kavereiden kanssa. Lyhyet vastaukset voisivat kertoa nimittäin myös sen, mikä tekee suosittun rippikoulun, jolloin vastaajat ymmärsivät kysymyksen väärin. Esimerkiksi vastaus *siellä on kivaa* voi vastata siihen, mikä tekee suosittun rippikoulun, tai mikä on rippikoulu on suosion salaisuus. Nuorten vastauksien näkökulmat rippikouluun tulemisen yhteyden mukavaan leiriin sisältää oletuksen, jos leirillä on kivaa, niin miksi sille ei osallistuisi. Vastauksien joukosta löytyi myös selkeitä vastauksia, joiden tarkoitusta ei tarvinnut pohtia. *Tutustuu uusiin ihmisiin*

ja muutenkin vähän niin kun on tapana. Varmaan joillekin se jumalasta höpötys ja joillekin kavereiden kanssa oleminen ja uusiin tyyppeihin tutustuminen.

KUVIO 6

11 TUTKIMUSTULOSTEN ANALYSOINTIA

Tässä luvussa analysoin tutkimukseni tuloksia tutkimusongelmien pohjalta. Vertailen tutkimustuloksiani aiempiin tutkimustuloksiin, rippikoulusuunnitelman 2001 tavoitteisiin sekä yhteiskunnassa esillä olleeseen puheenaiheeseen kirkon oikeudesta vihkiä avioliittoon.

11.1 Rippikoululaisten syyt osallistua rippikouluun

Tutkimukseni tutkimusongelmat olivat, miksi nuoret tulevat Vaasan suomalaisen seurakunnan rippikouluun, ja mitä nuoret odottavat rippikoululta Vaasan suomalaisessa seurakunnassa. Tutkimuksen lähtökohtana oli ajatus, että rippikouluun tulemiseen vaikuttavat monet asiat, muun muassa se, mitä rippikoulusta tiedetään etukäteen tai mitä siltä odotetaan saatavan. Tutkimuksen mukaan näyttää siltä, että rippikouluun tullaan pääasiassa kirkollisten oikeuksien saamiseksi, kavereiden takia, hauskanpidon takia, mutta myös kristillisen opetuksen takia. Eniten rippikouluun tulemiseen vaikutti kirkollisten oikeuksien saaminen ja toiseksi eniten vaikutti kaverit. Rippikoulua ajateltiin paikkana, jossa on kivaa, ja jossa opetetaan kristinuskon asioita. Motivaatio rippikouluun tulemisessa voi kummuta joko sisäisistä tai ulkoisista lähteistä (Kuusinen 1991, 203–213). Hauskanpito, yhteenkuuluvuuden tunne, Jumalan tunteminen ovat sisäisesti motivoituja valintoja. Vastauksista löytyi myös ulkoisia motivaation lähteitä, vastauksissa muun muassa leirin jälkeinen konfirmaatio ja sen tuomat lahjat olivat joidenkin syitä osallistua rippikouluun. (Taulukko 1; Taulukko 2.)

Vaasan suomalaisen seurakunnan ja kirkon näkökulmasta rippikoulututkimus 2010 antaa vahvistusta kirkollisten oikeuksien tärkeydestä. Nuorten vastauksista ilmeni myös, että 1/3 vastaajista konfirmaatio oli tärkeä vaikutin rippikouluun tulemisessa. Tähän tulokseen varmasti vaikuttivat konfirmaatiojuhlassa saatavat lahjat. Kuitenkaan tätä tulosta ei pidä väheksyä, vaan käyttää hyväksi. Jos konfirmaatio kiinnostaa nuoria jo valmiiksi, siihen kannattaa panostaa ja tehdä ikimuistoinen tapahtuma niin vihkimisestä kuin kastejuhlasta, johon nuoret näyttävät kovasti haluavan osallistua. (Taulukko 1.)

Tutkimukseen vastanneiden mielestä rippikoulu on seurakunnan hengellinen leiri, jonka tarkoituksena on opettaa ja kertoa Jumalasta, Jeesuksesta ja kristinuskosta (Kuvio 2). Rippikoulun tehtäväksi oli selkeästi määritelty opettaminen (Kuvio 5). Yhteiskunnassa on viime vuosina ollut vahvasti esillä kirkosta eroaminen, omanlaisen uskonnon yhdistäminen eri uskonnoista eli ekletisyys sekä minäkeskeisyys. Vastaajista monet sanoivat tärkeimmäksi syyksi tulla rippikouluun oikeuden päästä kummiksi ja saada vihkiminen kirkossa (Taulukko 1). Näyttää siltä, että kirkon palvelut, kuten vihkiminen ja kaste, ovat suomalaisille nuorille merkityksellisiä. Kirkollisten oikeuksien tärkeys nuorille voi johtua vahvasta kulttuuriperinteestä Suomessa. Kirkon tilastojen mukaan evankelisluterilaisessa kirkossa suoritettiin vuonna 2009 16 601 vihkimistä, ja avioliittoon siunaamisia oli 1 387. Vihkimisiin osallistui 1 049 998 henkilöä ja siunaamisiin osallistui 66 468. Kasteita kirkossa vuonna 2009 oli 47 323, ja kasteisiin osallistui 950 958 henkilöä. (Yleisen seurakuntatyön tilastot vuodelta 2009.) Nämä suuret osallistujat luvut voivat olla syitä, miksi kirkolliset oikeudet ovat vaasalaisille nuorille tärkeitä. Jos nuori pääsee elämässään muiden häihin ja ristiäisiin, hän tulee varmasti itsekin haavee omista häistä tai omien lasten ristiäisistä.

Konfirmaatio oli vastausten mukaan myös yksi tärkeä vaikuttaja osallistua rippikouluun. 1/3 vastaajista oli sitä mieltä, että konfirmaatio vaikutti paljon tai erittäin rippikouluun tuloon. Tähän varmasti vaikutti konfirmaation jälkeinen juhla ja siellä saatavat lahjat. Kuitenkaan tätä tulosta ei pidä väheksyä vaan käyttää hyväksi. Jos konfirmaatio kiinnostaa nuoria jo valmiiksi, siihen kannattaa panostaa ja tehdä ikimuistoinen tapahtuma niin vihkimisestä kuin kastejuhlasta, johon nuoret näyttävät kovasti haluavan osallistua. (Taulukko 1.)

Tutkimuksessa kysyttiin vaikuttiko, rippikoululaisten rippikouluun osallistumisessa seurakunnan informaatio rippikoulusta. Vaasan suomalaisessa seurakunnassa rippikoulua mainostetaan muassa kouluilla käymisellä ja rippikouluesitteillä. Kouluilla käyminen oli jäänyt joidenkin tutkimukseen vastanneiden mieleen. Tutkimuksen mukaan koululla käyminen vaikutti enemmän kuin rippikouluesite. Kirkon ongelmaksi on usein todettu markkinointitaidon puute. Viestintä on haastava osa kirkon työtä, miten haluttu kohde-ryhmä tulee ottaa huomioon markkinoinnissa, ja miten viestiä niille, jotka ovat kokonaan passivoituneet kirkosta. On vaikea saada kirkkoon heitä, jotka ovat passiivisia kir-

kon suhteen. (Vuokko 1996, 177–178.) Rippikoulu on hyvä paikka näyttää nuorille mitä kirkossa on, miksi kirkko on, ja mitä kirkko voi tarjota rippikoululaiselle. Mainonta on tärkeä osa rippikoulutyötä. (Monikasvoinen kirkko 2004–2007 2008, 137.)

Jo tutkimuksen alkuvaiheessa jo ilmeni työelämän tarve saada tietoa erityisrippikoulu-leirien vaihtoehtojen suuren määrän mahdollisesta suhteesta rippikoululeirille osallistuvien rippikoululaisten määrään. Tutkimuksen mukaan rippikouluvaihtoehdolla oli tasaisesti joko paljon, jonkin verran tai ei ollenkaan väliä. Erityisrippikouluvaihtoehdoilla oli kuitenkin rippikoululeiriä valitessa paljon tai erittäin paljon merkitystä. Harrastusrippikoulut eivät taas vaikuttaneet vastaajien mielestä ollenkaan tai vaan vähän. Näyttäisi siltä, että erityisrippikoulut eivät ole suurien rippikouluosallistujamäärien syy, mutta nuoret mielellään osallistuvat erityisrippikouluihin. Näyttää sieltä, että nuoret kiinnostuvat niistä erityisrippikouluista, joista saa rippikoulun lisäksi muuta elämystä, kuten vaeltaa Itävallan Alpeilla. Tulos erityisrippikoulujen vaikutuksesta ei ole suuri, mutta sitä ei tutkimus kerro olisiko se alle 30 %, joiden mielestä mielenkiintoinen rippikouluvaihtoehto vaikutti paljon tai erittäin paljon jäänyt kokonaan pois rippikoulusta, jos erityisrippikoulutarjontaa ei olisi ollut ollenkaan. (Taulukko 3.)

11.2 Rippikoululaisten odotukset rippikoulusta

Tutkimuksen mukaan rippikoululaiset odottivat rippikoululta hauskanpitoa ja kavereiden kanssa olemista. Ihminen kuuluu elämänsä aikana moneen eri ryhmään. Nuoruusiällä sosiaalisten suhteiden luominen tulee tärkeäksi, ja uudet ryhmät ovat nuorelle erityisen tärkeitä, ja niiden vaikutus nuoren käyttäytymiseen on suurta. Nuori itsenäistyy vanhemmistaan, ja kavereiden merkitys kasvaa. (Niemelä 2002, 30–31.) Nämä nuoruuteen kuuluvat sosiaaliset tarpeet näkyivät myös kyselyn vastauksissa. Monen rippikoululaisen motiivina rippikouluun tulemiseen oli halu kuulua johonkin yhteisöön. Vastajat halusivat riparista paikkaa, missä olisi hyvä tunnelma, ja jossa pystyisi olemaan kavereiden kanssa ja tutustua uusiin ihmisiin. Rippikouluun tulee usein valmiita ryhmiä, kaveriporukoita, urheilujoukkueita. Mielenkiintoista on kuitenkin Lassi Pruukin kommentti kirjassaan Peilejä ja ikkunoita, jossa hän kirjoittaa, kuinka nämä etukäteen valmiit ryhmät heikentävät koko ryhmän ryhmähenkeä (Pruuki 1995 44–45). Rippikouluun

usein on mahdollista hakea kaveriryhmällä ja varsinkin pienissä pienen kunnan rippikoululeireissä samalle leirille päätyttyä tuttu, valmiit asetelmat ja ennakko-oletukset sisältävä ryhmä. Suurissa seurakunnissa Lassi Pruukin esille tuomaan ajatukseen voitaisiin vaikuttaa vähentämällä joukkuleirejä tai valitsemalla leireille nuoria kaupungin eri kouluista.

Tutkimukseni avointen ja monivalintakysymysten vastauksissa huomasin eroavaisuuksia asioiden painotuksissa. Hengelliset asiat saivat enemmän tilaa avointen kysymysten vastauksissa kuin monivalintakysymysten vastauksissa. Monivalintakysymyksissä taas hauskanpito ja sosiaaliset suhteet olivat huomattavasti tärkeämpiä kuin hengelliset asiat tai asioiden oppiminen. Tämä voi johtua esimerkiksi kysymyksen asettelusta, mitä vastaajille tuli kysymyksestä mieleen.

11.3 Tutkimustulokseni vertailussa aiempien tutkimustuloksien kanssa

Aiemmin työssäni esittelin Kati Niemelän tutkimuksen Hyvä rippikoulu (2002), jonka tutkimustuloksia nyt vertaan omassa tutkimuksessani saamiini tutkimustuloksiin. Kati Niemelä tutkimustuloksissa ilmenee, että yli puolella vastaajista vanhemmat olivat suurin vaikuttaja rippikouluun osallistumisessa. Omassa tutkimuksessani rippikoululaisista neljänneksi usein vastaajat olivat kuulleet rippikoulusta vanhemmiltaan. 18 % vastanneista oli sitä mieltä, että vanhemmat vaikuttivat erittäin paljon tai paljon rippikouluun osallistumiseen, mutta yli 34 % vastasi, että vanhemmat eivät vaikuttaneet ollenkaan heidän rippikouluun osallistumiseensa. Kati Niemelä tutki myös rippikoululaisten motivaatiota rippikouluun osallistumisessa, eli miksi nuoret Tampereen seurakunnassa lähtivät rippikouluun. Tutkimustuloksissa ilmeni, että sosiaaliset syyt, kuten oikeus kirkon vihkimiseen ja kummiuteen, vaikuttivat $\frac{3}{4}$ vastaajista melko tai erittäin paljon. Oma tutkimustulokseni oli hyvin samansuuntainen, konfirmaatiojuhlan saaminen vaikutti $\frac{1}{3}$ vastaajien rippikouluun tulemiseen erittäin paljon tai paljon. Oikeus päästä kummiksi ja saada vihkiminen kirkossa oli tutkimustulosten mukaan yli puolen mielestä joko erittäin paljon tai paljon vaikuttava asia. Kyselyni mukaan kirkolliset oikeudet tai konfirmaatio oli 8 prosentin mielestä tärkein asia rippikoulussa. 6 prosentin mielestä raha, joka saadaan konfirmaation jälkeen lahjoina, oli tärkein asia rippikoulussa. Omassa tutkimuk-

sessani tärkeälle sijalle rippikoululaisten osallistumisessa rippikouluun nousivat kaverit ja hauskanpito. Rippikoulu mielletään paikaksi, jossa voi viettää hauskaa aikaa kavereiden kanssa. Kaverit vaikuttivat rippikouluun tuloon paljon. Kavereiden kanssa olemista odotettiin paljon, ja se oli myös vastaajien mielestä tärkein asia rippikoulussa.

Tiina Åkerfeldtin pro gradu -tutkielman ”Jumalakuvan ja uskonnollisten asenteiden muutokset leiririppikoulussa” vuodelta 1993 tulokset rippikoulun odotuksista ja syistä tulla rippikouluun Posion ja Suomen Lähetyseuran rippikouluun osallistuvilla nuorilla vastasivat oman tutkimukseni tuloksia Vaasan suomalaisessa seurakunnassa vuonna 2010. Åkerfeldtin tutkimuksen mukaan nuorten tärkein syy tulla rippikouluun oli oikeudet saada kirkollinen vihkiminen ja oikeus päästä kummiksi. Vaasan suomalaisen seurakunnan rippikoululaisten rippikouluun osallistumiseen vaikutti eniten konfirmaatiosta saatava oikeus saada kirkkohäät ja oikeus päästä kummiksi. Suomen Lähetyseuran leirille osallistuvien nuorten tapaan myös Vaasan suomalaisen seurakunnan leirille osallistuvat nuoret odottivat uusiin ihmisiin tutustumista ja toivoivat saavansa uusia ystäviä. Åkerfeldtin tutkimukseen osallistuvat Suomen Lähetyseuran rippikoululaiset odottivat myös hengellisten asioiden selkiytymistä. Vaasan suomalaisen seurakunnan tutkimukseen osallistuvat rippikoululaiset odottivat opetuksesta eniten pohtimista elämän tarkoituksesta, opetusta seurustelusta sekä keskustelua kristinuskosta. (Åkerfeldt 1993, 10; 34; Taulukko 1; Taulukko 2; Kuvio 4.)

11.4 Tutkimustulokset ja ajatus siitä, että kirkko luopuisi oikeudesta vihkiä avioliittoon

Tutkimuksen mukaan nuoret tulevat rippikouluun saadakseen oikeudet kirkolliseen vihkimiseen. Tässä kappaleessa otan esille yhteiskunnassa käytyä keskustelua kirkon vihkiöoikeuden luopumisesta.

Suomen evankelisluterilainen kirkko vihki avioliittoon naisen ja miehen, jotka ovat kirkon jäseniä ja ovat käyneet rippikoulun. Kirkko voi myös vihkiä parin, josta toinen on jonkun toisen kristillisen kirkon tai uskontokunnan jäsen. Kirkollisessa avioliittoon vihkimisessä tärkeintä on siunauksen pyytäminen avioliitolle. Avioliittoon vihkimises-

sä seurakunta rukoilee avioliittoon siunattavien puolesta. Avioliittoon vihkimisessä pyydetään Jumalan siunausta liitolle. (Suomen evankelis-luterilainen kirkko.)

Kesän 2010 aikana suomalaisessa mediassa on käyty keskustelua Suomen evankelis-luterilaisen kirkon oikeudesta vihkiä avioliittoon. Keskustelu lähti liikkeelle eduskunnan uudesta sukupuolineutraalista avioliittolakialoitteesta, joka antaisi oikeuden homoliittojen vihkimiseen. Tämä voisi tarkoittaa sitä, että kirkon olisi pakko vihkiä myös samaa sukupuolta olevat, mikä on vastoin kirkon opetusta. Bjarne Kallis, Kristillisdemokratien eduskuntaryhmänpuheenjohtaja, ilmaisi kuinka tällaisessa tapauksessa kirkko voisi luopua juridisesta oikeudesta vihkiä avioliittoon aikovia. Hän sai kommentilleen tukea Helsingin piispalta Eero Huoviselta. (Helsingin Sanomat 25.7.2010.)

Tutkimukseni mukaan Vaasan suomalaisen seurakunnan rippikouluun osallistuville nuorille oikeus päästä kummiksi ja saada vihkiminen kirkossa vaikutti heidän osallistumiseensa rippikoululuun erittäin paljon. Tutkimukseni valossa voisi ajatella, että jos lakiuudistuksen tullessa voimaan kirkko luopuisi oikeudestaan vihkiä avioliittoon, luopumisen vaikutukset heijastuisivat myös rippikoulun kävijöihin. Tutkimuksessani ei käy ilmi, miksi kirkollinen vihkiminen on niin tärkeää. Onko kirkko ympäristönä miellyttävämpi paikka kuin maistraatti, vai ovatko kirkkohäät vain kulttuurisesti vahvoilla. Satakunnan Kansa -lehden pääkirjoituksessa pohditaan sitä, miten käy kirkon sen jälkeen, jos se luopuu yhdestä suosituimmasta tehtävästä. Pääkirjoituksessa kommentoidaan sitä, kuinka vihkimisen poistumisen jälkeen kirkolta voitaisiin ulkoistaa myös kaste-, rippijä ja hautaamisoikeudet (Satakunnan Kansa 28.7.2010.)

Avioliittoon vihkiminen on tuonut kirkolle positiivista imagoa. Esimerkiksi eivät rippikoululaisetkaan tulisi rippikouluun haluten oikeutta kirkolliseen vihkimiseen, jos se ei heidän silmissään olisi positiivinen asia. Jos kirkollinen vihkiminen poistuu, käyttävätkö avioliittoon aikovat kuitenkin mahdollisuutta saada liitolle siunaus? Mitä jos ei? Miten käy kasteen, tuovatko vanhemmat lapsiaan kasteelle? Miten käy rippikoulun, jos nuoret, jotka ovat nyt tulleet rippikouluun vain saadakseen oikeuden kirkolliseen vihkimiseen, missä he sitten kuulevat evankeliumin ilosanoman? Voi olla niin, että kun kirkko ei ole kohtaamispaikkana elämän tärkeissä muutostilanteissa, kirkko jää pois perheen elämästä kokonaan. Ajattelen niin, että kun kirkon sanoma pääsee kerran koskettamaan ihmises-

tä, ihminen haluaa sitä lisää. Esimerkiksi, kun omassa vihkimisessään lupaus Jumalan siunauksesta koskettaa avioliittoon aikovaa, hän haluaa samaa Jumalan siunauksen kosketusta omalle lapselleen ja tuo hänet kasteelle. Miikka Ruokanen, dogmatiikan professori Helsingin yliopistosta, ilmaisee huolensa siitä, miten kirkolle ja suomalaisten yhteydelle kirkkoon käy, jos vihkimisoikeus poistuu. (Helsingin sanomat 26.7.2010.)

11.5 Tutkimustulokset suhteessa rippikoulun yleistavoitteisiin

Yksi tutkimusongelmista oli nuoren odotukset rippikoulua kohtaan. Tässä kappaleessa vertaan tutkimukseni tuloksia, rippikoulusuunnitelman 2001 tavoitteisiin rippikoulusta sekä tutkijoiden käsityksiin nuoren uskonnollisesta ajattelusta ja sprituaaliteetista. Rippikoulusuunnitelmassa 2001 on kerrottu, kuinka rippikoulun tavoitteena on, että nuori vahvistuu siinä uskossaan Kolmiyhteiseen Jumalaan, johon hänet on kastettu. Rippikoulusuunnitelma 2001 asettaa rippikoulun tavoitteeksi myös sen, että nuori kokisi ja oppisi jakamaan lähimmäisenrakkautta ja elämään rukouksessa ja seurakuntayhteydessä (Aaltonen ym. 2004, 18.) Kysymyksessä mikä on rippikoulun tehtävä vastauksissa, näkyi selvästi mielikuva rippikoulusta hengellisten asioiden opettajana. Mutta mitkä ovat nuoren tavoitteet rippikoulua kohtaan, vastaavatko ne rippikoulun yleistavoitteita? Rippikoulusuunnitelman 2001 tarkoitus on, että rippikoulu aloitettaisiin toisiin rippikoululaisiin ja ohjaajiin tutustumalla (Rippikoulusuunnitelma 2001, 23). Vaasan suomalaisen seurakunnan rippikoululaisilla oli myös sama tavoite rippikoulun suhteen, 68 % rippikoululaisista odotti rippikoululta paljon tai erityisen paljon uusiin ihmisiin tutustumista (Taulukko 2).

Rippikoulusuunnitelma 2001 määrittelee, että rippikoulussa nuori tutustuu kristinuskon perusasioihin. Rippikoulukyselyn vastaajista 22,8 % odotti paljon tai erityisen paljon rippikoululta sitä, että oppisi ymmärtämään kristinuskon perusasioita (Taulukko 2). Antoine Vergoten (ks. Köykkä 2005, 24) mukaan nuoruusiän uskonnollinen ajattelu pohjautuu ajatuksiin Jumalan olemassa olostä sekä siihen minkälainen Jumala on. Rippikoulusuunnitelman 2001 sisältö pohjautuu opetukseen Jumalasta ja Jeesuksesta. Rippikoululaisten kiinnostus rippikoulun opetusta Jumalaa kohtaan ei vastauksien perusteella näyttä olevan kovin suuri. Vain 17 % vastaajista odottaa paljon tai erityisen paljon ope-

tusta Jumalasta ja 18 % opetusta Jeesuksesta. Nuorten odotukset rippikouluopetusta kohtaan ovat suurimmat aiheissa seurustelu sekä elämän tarkoitus. Näitä aiheita odotti paljon tai erityisen paljon, yli 25 % vastaajista. (Taulukko 2.) James Fowlerin mukaan ihmisen kehitystehtävä rippikoulun ajankohdan aikana on maailmankatsomuksen käsitteleminen (ks. Pursiainen 1997, 114–115). Tämä on otettu huomioon myös rippikoulu-suunnitelmassa 2001, jonka mukaan rippikoulussa olisi tarkoitus keskustella nuoren elämään liittyvistä kysymyksistä ja elämän perusasioista. (Rippikoulusuunnitelma 2001, 23–24).

12 OPINNÄYTETYÖN ARVIOINTIA

Tässä luvussa pohdin, miten tutkimus vastasi sille asetettuihin tutkimusongelmiin, arvioin tutkimukseni yleistettävyyttä ja luotettavuutta. Luvussa pohdin myös opinnäytetyöni antia ja arvioin opinnäytetyöni tavoitteiden täyttymistä.

12.1 Vastaukset tutkimusongelmiin

Tutkimuksen tarkoituksena oli saada selville rippikoululaisten syitä osallistua rippikouluun Vaasa suomalaisessa seurakunnassa vuonna 2010. Tutkimukseni tarkoitus oli olla kartoittava ja selittävä tutkimus, jolloin analyysin tarkoituksena oli selvittää tunnettuja ilmiöitä. Tutkimuksen tarkoituksena oli saada selville rippikoululaisten syitä tulla rippikouluun sekä saada selville rippikoululaisten odotuksia rippikoulusta. Tutkimus vastasi sille asetettuihin tutkimusongelmiin ja antoi selkeät vastaukset tutkimusongelmiin.

12.2 Tutkimuksen yleistettävyys

Tuloksien yleistettävyyteen vaikuttaa otoksen suuruus. Tutkimuksessani perusjoukkoon suhteutettuna voi sanoa, että otos oli suuri. Tällöin voisi olettaa, että myös niiden leiriläisten, jotka eivät päässeet vastaamaan, vastaukset olisivat samansuuntaiset kuin mitä tulokset osoittavat. Näin ollen otoksen voi yleistää perusjoukkoa koskevaksi. Mutta voiko tuloksia yleistää myös ensi vuoden rippikoululaisiin? Suomalaisessa yhteiskunnassa kirkolla on myös historiallinen ja traditionaalinen painoarvo, joka näkyy ihmisen arvoissa ja arvostuksessa, kuten tavassa käydä rippikoulu ja kirkollisen oikeuksien arvostuksessa. Kulttuuriset näkökulmat asioihin muuttuvat hitaasti, esimerkiksi arvostus kirkollista vihkimystä ja kummiutta kohtaan, mikä oli monen motiivi tulla leirille. Kulttuuristen näkökulmien muuttumista voi vertailla aikaisempien tutkimusten valossa, esimerkiksi Tiina Åkerfeldin tutkimuksessa vuodelta 1993 ja omassa tutkimuksessani Vaasan suomalaisen seurakunnan rippikoululaisten keskuudessa löytyi samoja odotuksia. (Karila ym. 2006, 19–24; Tiina Åkerfeld 1993; 10;34.)

12.3 Tutkimuksen luotettavuus

Tutkimuksen luotettavuuden kannalta on tärkeää, että otos on edustava ja tarpeeksi suuri, vastausprosentti korkea, ja kysymykset mittaavat tutkimusongelmaan nähden oikeita asioita (Heikkilä 2008, 188). Tutkimuksen luotettavuuteen vaikutti myös tilanne, missä kysely on teetettiin. Rippikoululaiset ovat täyttäneet kyselylomakkeen rippikoulun oppitunnilla. Vastauksiin on ehkä vaikuttanut se, mitä rippikoulussa on puhuttu ennen lomakkeen täyttöä tai kenen vieressä on istunut. Tutkimustuloksiin vaikutti varmasti ikä sekä tutkimustilanne. Vastaajat olivat yläkouluikäisiä nuoria, joiden kiinnostus tieteellistä tutkimusta kohtaan voi olla heikko. Se näkyi vastauksia lukiessa, yksisanaisia vastauksia löytyi paljon. Yritin varautua siihen, että kaikkia vastaajia ei kiinnosta, sekä naapurilta kyselemiseen, tekemällä kyselylomakkeesta mahdollisimman helpon vastattavan. Kysymyslomakkeessa oli yksinkertaisia avoimia kysymyksiä sekä monivalinta-kysymyksiä, joissa on vastausvaihtoehdot valmiina. Tämä ehkä vaikutti tutkimuksen syväluotaisuuteen, tutkimus ei ole pohtiva, uusia ajatuksia tuova, vaan hyvin kvantitatiivinen, lukumääriä esittävä tutkimus.

Luotettavuutta on kahdenlaista, ulkoista luotettavuutta, joka mittaa sitä, voidaanko olettaa, että tutkimuksen otoksen vastaukset voitaisiin yleistää perusjoukkoon. Tutkimuksessa Vaasan suomalaisen seurakunnan rippikoulusta otos oli 137. Yleistäminen satunnaisotannassa on varovaisempaa, mutta koska otannassa otettiin huomioon niin erityisrippikouluja kuin perusrippikouluja, ja muut tutkimukset pääpiirteissään vastaavat opinäytetyöni tutkimusta, näyttää siltä, että otos voidaan laajentaa perusjoukkoa koskevaksi.

Sisäistä luotettavuutta tutkimuksessani heikensi se, että kyselylomakkeessa puuttui vastauksia, monissa lomakkeissa oli viimeisiin kysymyksiin jätetty vastaamatta. Myös ettei tutkija ei ollut itse arvioimassa tutkimustilannetta, vaikutti siihen, ettei tutkimustilanteen vaikutusta vastaajien vastauksiin ei pystytäkään arvioimaan. Tutkimuksen luotettavuutta määritellessä tärkeää on pystyä toteamaan, etteivät tutkimustulokset ole syntyneet satumalla. Tutkimuksen reliabiliteetti määrittyi siitä, että jos tutkimus uusittaisiin, tutkimustulokset olisivat samat. Tutkimusta Vaasan suomalaisessa seurakunnasta ei sen reliabiliteetin tutkimiseksi uusita. Tutkimuksessa tutkimustuloksien luotettavuutta voidaan

arvioida vertailemalla sitä aikaisempiin tutkimuksiin. Tutkimustulokset rippikoululaisilla Vaasan suomalaisessa seurakunnassa eivät ole täysin ristiriidassa aikaisempien tutkimusten kanssa. Tutkimuksen reliabiliteettiin vaikuttaa myös se, että kysymykset ovat yksinkertaisia ja ymmärrettäviä.

Validiteetti tarkoittaa sitä, että onko tutkimus mitannut sitä, mitä sen on haluttu mitata. Onko tutkija käyttänyt oikeaa tutkimusmenetelmää, ja ymmärtänyt vastaajien vastaukset oikein. Validiteetin tarkoituksena on selvittää, keskustelevatko vastaajat ja tutkija tutkimuksessa. Validiteetti kertoo sen ovatko vastaajat ymmärtäneet kysymykset oikein, onko tutkija ymmärtänyt, jos vastaajat eivät ole ymmärtäneet vastauksia haluamallaan tavalla. (Hirsjärvi yms. 2004, 216–218; Lahtinen, Isoviita & Hytönen 1995, 14.) Tutkimuksessani yritin välttää abstrakteja käsitteitä, jotta vastaajat ymmärtäisivät kysymykset tarkoituksenmukaisesti. Kysymys rippikoulun suosion salaisuudesta, sisälsi vastaajille liian abstraktin ajatuksen. Se, mitä minä ajattelin kysymyksen kysyvän, ei tullut esille vastaajien tavassa vastata kysymyksiin. Epäilen, että kysymyksessä, jossa kysyttiin miksi rippikoulu on Suomessa niin suosittu, osa vastaajista vastasi mikä tekee rippikoululeiristä suosittu. Validissa tutkimuksessa tutkimuksen kohderyhmä ja kysymykset kohtaavat toisensa. Yleisesti ottaen omassa tutkimuksessani rippikoulutyöstä nämä kriteerit täyttyvät. Tutkimukseni kohderyhmä on oikea ja kysymykset käsittelevät tutkimusongelmaa eri näkökulmista.

12.4 Opinnäytetyön arviointia

Mielestäni opinnäytetyöni tavoitteet täyttyvät. Tavoitteenani oli saada selville, mitkä olivat rippikoululaisten syitä tulla rippikouluun, ja mitä rippikoululaiset odottivat rippikoululta. Tavoitteena oli saada tietoa siitä, miten seurakunnan mainonta ja rippikoulutarjonta ovat vaikuttaneet rippikoululaisten rippikouluun osallistumiseen. Tutkimukseni antoivat vastaukset opinnäytetyön alussa esitettyihin tavoitteisiin. Jatkotutkimuksen aihe voisi olla, kokivatko nuoret odotuksiensa toteutuneen. Tai mitä mieltä samat nuoret 5 tai 10 vuoden päästä ovat rippikoulun tehtävästä tai siitä, mitä siellä olisi pitänyt opettaa tai onko opetuksista ollut elämän varrella hyötyä.

Jälkeenpäin ajatellen monia asioita olisi voinut tehdä toisin. Kyselylomakkeen kysymyksiä olisi voinut muotoilla toisin, esimerkiksi kysymyksen rippikoulun suosioin sa-
laisuudesta olisi voinut esittää eri tavalla. Enemmän kysymyksiä olisi voinut tehdä kult-
tuuritutkimuksen kannalta, esimerkiksi miksi nuorten motiivi rippikoulun pohjautuu
enemmän rahaan ja ystäviin kuin hengellisten kysymysten vastausten etsintään. Kysely-
lomakkeen teossa en antanut monivalintakysymyksestä ”ei vastausta” -vaihtoehtoa.
Tämän puuttuminen on voinut lisätä ”ei olleenaan” -vaihtoehdon käyttöä. Analysointi
oli minulle vierasta ja webropolin käyttö oli ihan uutta, joten tein paljon turhaa työtä ja
monet asiat vaikeammin kuin mitä olisi tarvinnut. Esimerkiksi, jos olisin tiennyt etukä-
teen, että joudun analysoimaan avoimet vastaukset käsin, olisin säästänyt itseltäni paljon
aikaa jättämällä ne kirjoittamatta koneelle, tai olisin voinut tehdä kysymyslomakkeeseen
enemmän monivalintakysymyksiä.

12.5 Opinnäytetyön anti

Opinnäytetyöprosessi on kestänyt kauan, ja olen työstänyt sitä pikkuhiljaa eteenpäin.
Alun perin oli tarkoitus, että aloitan aikaisin, jotta saan sen valmiiksi hyvin ennen val-
mistumista. Se ei ihan toteutunut, mutta aikaisin aloittaminen oli hyvä stressin ehkäisijä.
Opinnäytetyötä tehdessäni olen oppinut pitkäjänteisyyttä. Olen oppinut tekemään työtä,
joka ei valmistu saman tien. Opinnäytetyötä tehdessä on päässyt perehtymään tutkijan
asemaan, varsinkin siihen, miten tutkimusta tehdään. Olen perehtynyt siihen miten teh-
dä luotettavaa tutkimusta sekä miten tuloksista saadaan mahdollisimman todenmukaiset
ja rehelliset.

Tutkimuksen alussa kertoessani tutkimuksen aiheesta, sain moneen kertaan kuulla kyyni-
seen äänensävyyn totuuksia puhuvilta opiskelijatovereiltani, kuinka nuoret tulevat vas-
taamaan, että tulevat leirille rahan ja kavereiden takia. Opinnäytetyöni anti itselleni oli
huomata se, että nuoret tulevat rippikouluun myös oppimaan ja etsimään ystävien lisäksi
Jumalaa. Opinnäytetyötä tehdessäni havahduin siihen tosiasiaan, että on liian helppoa
ajatella, ettei kirkon ja seurakunnan työntekijöiden tarvitse tutkia tai pohtia passiivisten
kirkossa kävijöiden ajatuksia. Oli mielenkiintoista lukea eri tutkimuksia siitä, minkälai-
nen kirkko nyt on ja mitä voitaisiin tehdä kirkossa paremmin.

Opinnäytetyötä tehdessä ymmärsin asiakaslähtöisen ajattelun merkityksen rippikoulutyössä. kirkossa. Rippikoulu on paras tapa kohdata nuoria ja paras paikka, jossa pääsee esittelemään kirkon palveluja. Ikäväkseni joudun kuitenkin toteamaan, että kirkon palvelut eivät ilmeisesti vastaa kysyntää, koska rippikoulun jälkeen vain murto-osa jää seurakuntaan. Vaasan suomalaisessa seurakunnassa esimerkiksi isoskoulutuksen aloittaa noin neljännes rippikoulun käyneistä (Toimintakertomus rippikoulutyöstä Vaasan suomalaisessa seurakunnassa).

Vaasan suomalaisen seurakunnan ja evankelis-luterilaisen kirkon kannalta tutkimuksen anti se, että tutkimus kertoo rippikoululaisten syitä osallistua rippikouluun sekä rippikoululaisten odotuksia rippikoulua kohtaan. Näiden tietäminen tarkoittaa sitä, että seurakunta voi keskittää työtänsä paremmin, esimerkiksi erityisrippikoulujen osalta. Kannattaako seurakunnan keskittää erityisrippikouluihin ylimääräistä aikaa ja rahaa. Tutkimus antaa myös näkökulman esimerkiksi vihkimisoikeuksista luopuminen, tutkimuksen tulosten varjossa, olisi ihan väärä liike kirkolta. Opinnäytetyön antina kaikille hengellisen työntekijöille on se tulosten tuoma vahvistus siitä, että rippikoulutyö on vielä tärkeä osa suomalaista yhteiskuntaa. Suomalaiset nuoret ovat kiinnostuneita rippikoulusta ja sen tuomista oikeuksista sekä tuomasta mahdollisuudesta tutustua kristinuskon sanomaan.

LÄHTEET

- Alasuutari, Maarit; Hännikäinen, Maritta; Karila, Kirsti; Nummenmaa Anna Raija; Ras-
ku-Puttinen, Helena (toim.) 2006. Kasvatusvuorovaikutus. Tampere:
Osuuskunta Vastapaino
- Alasuutari, Pertti 1994. Laadullinen tutkimus. 2. painos. Tampereen yliopisto: Vasta-
paino.
- Alkula, Tapani; Pönttinen, Seppo; Ylöstalo, Pekka 1994. Wernet Söderströmin Osake-
yhtiö.
- Elämä-usko-rukous rippikoulusuunnitelma 2001. Suomen ev.lut kirkon julkaisuja
2001:10 Kirkkohallitus. Kirkon kasvatusasiain keskus. Porvoo:Uusimaa
oy. Viitattu 31.5 2009.
<http://www.ev1.fi/kkh/to/kkn/rippikoulu/rpksuunnitelma2001.htm>
- Hannula, J.E i.a. Tarinatuokio Nuorison seurustelutavat ja avioituminen Lappajärvellä
n. 1900 – 1925. Viitattu 20.10.2010.
[http://www.lappajarvi.fi/kylat/tarvola/tarinat/hannula.htm#6.2%20Silta-
%20ja%20lavatanssit](http://www.lappajarvi.fi/kylat/tarvola/tarinat/hannula.htm#6.2%20Silta-%20ja%20lavatanssit)
- Heikkilä, Tarja 2008. Tilastollinen tutkimus. Helsinki: Edita Prima Oy.
- Helenius, Timo 2003. Rippikoulu, Talvi ja riparilainen. Teoksessa Elämä, usko, rukous,
seurakuntayhteys- rippikouluopas 2. Helsinki: Kirkkohallitus/ toiminnalli-
nen osasto.
- Helsingin Sanomat 25.7.2010. Kallis: Kirkko voisi luopua vihkimisoikeudestaan. Viitat-
tu 22.9.2010
[http://www.hs.fi/politiikka/artikkeli/Kallis+Kirkko+voisi+luopua+vihkimi
soikeudesta/1135258822513](http://www.hs.fi/politiikka/artikkeli/Kallis+Kirkko+voisi+luopua+vihkimi+soikeudesta/1135258822513)
- Helsingin sanomat 26.7.2010. Piispa Huovinen: Kirkon on ehkä harkittava vihkimisoi-
keudestaan luopumista. Viitattu 22.9.2010
[http://www.hs.fi/kotimaa/artikkeli/Piispa+Huovinen+Kirkon+ehk%C3%A4
4+harkittava+vihkimisest%C3%A4+luopumista/1135258846970](http://www.hs.fi/kotimaa/artikkeli/Piispa+Huovinen+Kirkon+ehk%C3%A4+harkittava+vihkimisest%C3%A4+luopumista/1135258846970)
- Hirsjärvi, Sirkka; Remes, Pirkko & Sajavaara, Paula 1997. Tutki ja kirjoita. 10.painos.
Kirjayhtymä Oy.

- Kirkko muutosten keskellä. Suomen evankelis-luterilainen kirkko vuosina 2000–2003. Kirkon tutkimuskeskuksen julkaisuja 89. Kirkon tutkimuskeskus Tampere 2004.
- Koskelainen, Hannu 1997. Nuorten arvostukset ja kirkon elämä – tapahtuuko kohtaamisia. Teoksessa Elomaa, Koskelainen, Pursiainen, Sankari & Turunen. Näytön paikka; puheenvuoroja nuorista, kirkosta ja kirkon nuorisotyöstä. Helsinki: Kirjapaja Oy.
- Köykkä, Arto 2005. Rakkaus, Jumala ja kuolema – ehdotus nuorisotyön teologiaksi. Teoksessa Paananen, Terhi & Tuominen Hans (toim.) Nuorisotyön käsikirja. Helsinki: Kirjapaja Oy.
- Lahtinen, Jukka; Isoviita, Antti; Hytönen, Kari 1995. Markkinoinnin tutkiminen ja johtaminen. Tampere : Avaintulos
- Laurila, Jukka 2001. Erityisryhmät rippikoulussa. Teoksessa Marja, Pesonen; Antero, Rissanen; Maarit, Saho; Marja-Leena, Toivanen & Ulla, Tuovinen. Elämä, usko, rukous, seurakuntayhteys. Helsinki: Kirkkohallitus.
- Lehtovaara, Elina & Lahti, Tarja 2006. Entä jos se onkin AD/HD?? – havaintoja ja oivalluksia tavallisesta rippikouluryhmästä. Teoksessa Kuusi, Riitta & Porkka, Jouko (toim.). Yhtä paljon kaikille ei ole yhtä paljon kaikille. Eri-laiset oppijat rippikoulussa/ kasvatus ja nuorisotyö, Diakonia ja yhteiskuntatyö. Kirkkohallitus
- Monikasvoinen kirkko – suomen evankelinen kirkko vuosina 2004-2007 2008. Viitattu 28.10 2010.
http://www.evl.fi/kkh/ktk/nelivuotiskertomus2004_2007/kertomus.pdf
- Niemelä, Kati 2002. Hyvä rippikoulu rippikoulun laatu ja vaikuttavuus, Kirkon tutkimuskeskus. Helsinki: LK-kirjat/lastenkeskus.
- Niemelä, Kati 2007. Rippikoulusta aikuisuuteen. Pitkittäistutkinus rippikoulun merkityksestä ja vaikuttavuudesta. Kirkon tutkimuskeskuksen julkaisuja 99. Tampere: Kirkon tutkimuskeskus
- Niemistö, Raimo 2004. Ryhmän luovuus ja kehitysehdot. 6.painos. Helsingin yliopisto: Koulutus- ja kehittämiskeskus Palmenia.
- Nurmi, Jan.Erik 1998. Nuoruusiän kehitys – etsintää ja haasteita. Teoksessa Antero ,Rissanen (toim.) Kartalla Rippikoulutyön käsikirja. Helsinki: Kirkon kasvtusaisain keskus.

- Pesonen, Merja; Rissanen, Antero; Saho, Maarit; Toivonen, Marja-Leena & Tuovinen, Ulla 2002. Elämä, usko, rukous, seurakuntayhteys- rippikouluopas 2, 2003. Helsinki: Kirkkohallitus/ toiminnallinen osasto.
- Pirjola, Jaana & Takala, Tiffany 2006. Isä meidän rukouksen voi oppia myös soutamalla – kokemuksia pienryhmärippikoulusta. Teoksessa Kuusi, Riitta & Porkka, Jouko (toim.). Yhtä paljon kaikille ei ole yhtä paljon kaikille. Erilaiset oppijat rippikoulussa/ kasvatus ja nuorisotyö, Diakonia ja yhteiskuntatyö. Kirkkohallituksen julkaisuja:2.
- Poisuo, Pirkko & Rissanen, Antero 1998. Rippikoulun oppimisympäristö. Teoksessa Rissanen, Antero (toim.) Kartalla Rippikoulutyön käsikirja. Helsinki: Kirkon kasvatusaisain keskus.
- Porkka, Jouko & Ryyppö Tuula 2005. Teoksessa Rippikoulu kaikille? – Erilainen oppi- ja rippikoulussa (toim. Tuula Ryyppö) Opinnäytetyö. Järvenpään diakonia-ammattikorkeakoulu
- Pruuki, Lassi 1995. Peilejä ja ikkunoita kriittisen rippikouluopettajan perustietoa.
- Pursianen, Raili 1997. Nuori ja elämä. Teoksessa Elomaa, Koskelainen, Pursiainen, Sankari & Turunen. Näytön paikka; puheenvuoroja nuorista, kirkosta ja kirkon nuorisotyöstä. Helsinki: Kirjapaja Oy
- Rahko, Sanna 2010. Nuorisotyönohjaaja, Vaasan suomalainen seurakunta. Sähköposti-viesti 9.9.2010. Vastaanottaja Jenny Lundman. Tuloste tekijän hallussa.
- Rissanen, Antero 1992. Kasvatustyön suunnittelu seurakunnassa. Helsinki: SKSK-Kustannus Oy
- Ruokanen, Miikka 2010. Kirkko tuhoaisi itsensä luopumalla vihkimyksestä. Helsingin sanomat 13.8.2010. <http://www.nelliportaali.fi> ,elektra-aineisto. Viitattu
- Räsänen, Antti 2004. Usko itsenäistyvän nuoren elämässä. Teoksessa Rippikoulutyön käsikirja Aaltonen, Heli; Pruuki, Lassi; Saarinen Pekka (toim.) Helsinki: Kirjapaja Oy.
- Saarinen, Pekka 2004. Ryhmännäkyvä ja näkymätön todellisuus. Teoksessa Rippikoulutyön käsikirja Aaltonen, Heli; Pruuki, Lassi; Saarinen Pekka (toim.) Helsinki: Kirjapaja Oy.
- Sakasti.evl.fi – kirkon palvelijoille i.a. Yleisen seurakuntatyö vuonna 2009. Viitattu 24.10.2010 <http://sakasti.evl.fi/sakasti.nsf/sp3?open&cid=Content3E4639>

- Sankari, Sari 1997. Nuorten ääni: ”kirkko?- ei se meitä häiritse.” Teoksessa Elomaa, Koskelainen, Pursiainen, Sankari & Turunen. Näytön paikka; puheenvuoroja nuorista, kirkosta ja kirkon nuorisotyöstä. Helsinki: Kirjapaja Oy.
- Satakunnan kansa 28.7.2010. Kirkon ja valtion ero lähestyy. Viitattu 22.9.2010.
<http://www.satakunnankansa.fi/cs/Satellite/Paakirjoitukset/1194648338273/artikkeli/kirkon+ja+valtion+ero+lahestyy.html>
- Schiffman, Leon G. & Kanuk, Leslie, Lazar 2007. Consumer behavior. 9.painos. New Jersey: Pearson education Inc.
- Seppälä, Jarkko 1992. Seurakuntien rippikoulutyö 1990- luvun alkaessa. Helsingin yliopiston käytännöllisen teologian laitos. Uskonnonpedagogiikan julkaisuja B 1/1992. Helsinki 1992. Uusimaa oy 1992.
- Suomen evangelisluterilainen kirkko i.a. Avioliitto – siunausta yhteiseen elämään. Viitattu 28.10.2010
<http://evl.fi/EVLfi.nsf/Documents/332B0FD1F29126CBC2256FEA003B842A?OpenDocument&lang=FI>
- Suomen evangelisluterilainen kirkko i.a. Konfirmaation merkitys. Viitattu 28.10.2010.
<http://evl.fi/EVLfi.nsf/Documents/D177B33F072418BCC22570810022B7E7?OpenDocument&lang=FI>
- Tuominen, Hans 2005. Elän ja hengitän – nuoren spiritualiteetti. Teoksessa Teoksessa Paananen, Terhi & Tuominen Hans (toim.) Nuorisotyön käsikirja. Helsinki: Kirjapaja Oy.
- Vaasan kaupunki 31.12.2009. Vaasan kaupungin väestö. Viitattu 28.9. 2010
<http://www.vaasa.fi/WebRoot/380444/Vaasa2010SubpageWithBanner.aspx?id=384909>
- Vermasvuori, Juha & Nurmi Kari E.1992. Nuoret ja rippikoulu. Helsingin yliopiston käytännöllisen teologian laitos uskontopedagogiikan jaosto. uskontopedagogiikan julkaisuja B17/1992 Helsinki
- Vuokko, Pirjo 1996. Asiakaslähtöisyys kirkossa - mitä se on ja onko sitä? Kirkon tutkimuskeskus sarja A nro. 68.
- Ylä-Jussila, Sanna 2006. Sä arvokas oot sä osaat ja voit. Kehitysvammaisille nuorille suunnattujen rippikoulujen opetus. Teoksessa Kuusi, Riitta & Porkka, Jouko (toim.). Yhtä paljon kaikille ei ole yhtä paljon kaikille. Erilaiset op-

pijat rippikoulussa/ kasvatus ja nuorisotyö, Diakonia ja yhteiskuntatyö.

Kirkkohallituksen julkaisuja:2.

Åkerfeldt, Tiina 1993. Jumalakuvan ja uskonnollisten asenteiden muutokset rippikoulussa. Uskontopedagogiikan pro-gradu –tutkielma. Teologinen tiedekunta. Helsingin yliopisto.

LIITE 1: Kysymyslomake

1. Alleviivaa oletko tyttö vai poika?

2. Minne olet menossa leirille? _____

3. Mitä olet kuullut rippikoulusta?

---

4. Mistä olet kuullut rippikoulusta?

---

5. Kuinka paljon rippikouluun tulemiseen vaikutti

(5= erityisen paljon, 4= paljon, 3=jonkin verran, 2=vähän, 1 = ei ollenkaan)

Vanhemmat	5	4	3	2	1
Sisarukset	5	4	3	2	1
Kaverit	5	4	3	2	1

Konfirmaatiojuhlan saaminen	5	4	3	2	1
--------------------------------	---	---	---	---	---

Oikeus päästä kummiksi ja saada vihkiminen kirkossa	5	4	3	2	1
--	---	---	---	---	---

Mielenkiintoisen rippikouluvaihtoehdon löytyminen	5	4	3	2	1
---	---	---	---	---	---

Hyvän ajankohdan löytyminen	5	4	3	2	1
--------------------------------	---	---	---	---	---

Ripariesite,	5	4	3	2	1
--------------	---	---	---	---	---

Infot kouluissa	5	4	3	2	1
-----------------	---	---	---	---	---

Vaikuttaisiko tieto leirinopettajista leirisi valintaan	5	4	3	2	1
---	---	---	---	---	---

muu, mikä?

---

6. Mitä odotat rippikoululta

(5= erityisen paljon, 4= paljon, 3=jonkin verran, 2=vähän, 1 = ei ollenkaan)

Kavereiden kanssa olemista	5	4	3	2	1
Hauskanpitoa	5	4	3	2	1
Vapaa-ajan ohjelmaa	5	4	3	2	1
Uusiin ihmisiin tutustumista	5	4	3	2	1
Opetusta Jumalasta	5	4	3	2	1
Oppia ymmärtämään enemmän kristinuskosta	5	4	3	2	1
Oppia tietämään enemmän Jeesuksesta	5	4	3	2	1
Keskusteluja ja näkökulmia elämän tarkoituksesta	5	4	3	2	1
Opetusta seurustelusta, parisuhteesta ja avioliitosta	5	4	3	2	1
Arvo- ja moraalikysymyksien pohdintaa	5	4	3	2	1
Seurakunnan toimintaan tutustumista	5	4	3	2	1

Opetusta seurakunnan

toiminnasta	5	4	3	2	1
-------------	---	---	---	---	---

Että löytäisin oman paikkani

seurakunnassa	5	4	3	2	1
---------------	---	---	---	---	---

Muuta, mitä?

---

7. Jos käyt kaupunkirippikoulua, mikä vaikutti päätökseesi hakeutua kaupunkirippikouluun? jos käyt leirimuotoista rippikoulua, siirry seuraavaan kysymykseen

---

---

8. Jos käyt leirimuotoista rippikoulua, kuinka paljon seuraavat asiat vaikuttivat leirivalintaasi?

(5= erityisen paljon, 4= paljon, 3=jonkin verran, 2=vähän, 1 = ei ollenkaan)

Kavereiden lähteminen

samalle leirille	5	4	3	2	1
------------------	---	---	---	---	---

Mielenkiintoisen leirivaihtoehdon

löytyminen	5	4	3	2	1
------------	---	---	---	---	---

Mahdollisuus harrastaa

omaa harrastusta

riippikoulussa	5	4	3	2	1
----------------	---	---	---	---	---

Hyvä ajankohta kesällä	5	4	3	2	1
------------------------	---	---	---	---	---

Leirikeskus

(Lepikko, Alskat,

Österhankmo)	5	4	3	2	1
--------------	---	---	---	---	---

Muu, mikä?

---

9. Oliko vaihtoehtoina mielestäsi tarpeeksi harrastepainotteisia

erityisriippikouluja? Mitä erityisriippikouluvaihtoehtoja mielestäsi olisi vielä voinut olla?

---

10. Mikä on mielestäsi rippikoulun tehtävä?

---

11. Mikä on mielestäsi tärkein asia rippikoulussa?

---

12. Minkä uskot olevan rippikoulun suosion "salaisuus"?

KIITOS VASTAAMISESTA!